

מעלה

במעלות
התורה והחסידות

68

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 18-18-20-1800 כל יום בשעות הערב (השיחה חינם)

גם בזמנים שלא יכול היה לפתוח ספר, כמו בזמן 'מצווה טאניץ' של ילד או נכד, שהוא היה חייב להשתתף ולכבד את המעמד, אבל הגראמער האריך בחרוזים ותיאורים ודברי שבח וכדו'... הסבא היה יושב ומשנן פרקי משניות וסימנים בשולחן ערוך עם משנה ברורה, חוזר עליהם בעל פה

שיחה עם הג"ר מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א, נכדו של הגאון הגדול רבי מאיר ברנסדורפר זצ"ל, מגדולי פוסקי הדור ומחבר שו"ת 'קנה בשם'

אליעזר (לייזר) רוט

הגמרא במסכת שבת דורשת את המקראות העוסקים בעניין מתן תורה ומעמד הר סיני, ובין דרושי חז"ל והאגדות מופיע גם המעשה המופלא עם רבא שפעם ראה אותו צדוקי כשהוא מעיין בדבר הלכה בעודו יושב על אצבעו השותתת דם, ומרוב העיון לא הרגיש בכל כאב.

אמר אותו צדוקי לרבא, "עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו אכתי בפחזותיכו קיימיתו ברישא", כלומר, אתם פוחזים כביכול בכך שהקדמתם 'נעשה לנשמע', ובכך שאתם לא שמים לב לגוף שלכם ומפקירים אותו לחלוטין עבור דברי התורה.

השיב רבא לאותו צדוקי שעלינו נאמר "תומת ישרים תנחם", אבל על הצדוקים והכופרים בתורת אלוקים, שהולכים בדרכי עלילה ורמייה, עליהם נאמר "וסלף בוגדים ישדם".

והאמת היא שמדברי אותו צדוקי ניתן ללמוד שהוא מייחס את ההתנהגות הזאת לא רק לרבא עצמו, אלא לכל בני ישראל העוסקים בתורה, לכל אדם גדול בתורה, כי כך היא דרכה של תורה, שמי שמפקיר את עצמו ואת רצונותיו וצרכיו הגופניים, ופונה להקדיש את כל כולו לעיסוק בתורה הקדושה, ממנו תצא תורה והוראה לדורו ולדורות הבאים אחריו.

ואכן, זכינו השבוע לשמוע סיפורים מופלאים מאת הג"ר מרדכי דוד ברנסדורפר, מגיד שיעור ב'דף היומי' בהלכה בבית שמש, ונכדו של מרן הגאון הגדול רבי מאיר ברנסדורפר זצ"ל, בעל ה'קנה בשם', ומגדולי פוסקי הדור, אשר האיר לארץ ולדרים

עליה מתפקידו כאחד מחשובי הדיינים ב'עדה החרדית' משך עשרות בשנים. מתוך סיפורים ועובדות אלו ניתן לראות את עוצמת ההתמסרות של הסבא הגדול לעסק התורה ולהוראת הלכה לרבים השואלים בכל זמן ובכל מצב, בלי שום מחשבה על עצמו או על הנוחיות שלו וכדו'.

סיפורים אלו, חלקם מובאים עלי ספר בקונטרס 'שנו מדותי', המצורף לספר החדש 'פסקי בשם', שהביא לראשונה אל מכבש הדפוס מאות פסקים של מרן ה'קנה בשם' זצ"ל.

וכך מספר לנו הנכד רבי מרדכי דוד, בנו של הגאון רבי אהרן ברנסדורפר שליט"א, שוחט ובודק מומחה לרבים הידוע כאחד ממעתיקי השמועה בהלכות שחיטה ובדיקה: "מספר דודי, הגאון רבי משה ברנסדורפר שליט"א, שאביו, הסבא זצ"ל, היה אומר שעל

שנים, שידפוק על החלון הזה וכך הוא יתעורר וימהר לענות על שאלתו..."

ההלכה והמציאות

"מרגלא בפומיה של הסבא הגדול, שהשולחן ערוך הוא מעל הכל. יש מנהגים ועניינים ודברים חשובים ומחויבות שונות, הכל טוב ויפה. אבל מעל הכל נמצא השולחן ערוך והוא מחייב את כל השאר להתאים את עצמם אליו.

"הוא היה אומר תמיד שהשולחן ערוך לא משועבד למציאות, ההיפך הוא הנכון, המציאות משועבדת לתורה הקדושה ולשולחן ערוך. "כבר סיפרתי בפעם הקודמת שהוא היה מקפיד על כל מילה שכתובה בשולחן ערוך בלי חכמות ובלי חשבונות. אפילו מה שכתוב לשים גוש מלח קטן בנרות שבת הוא היה מקיים, למרות שבימינו זה ברור שהמלח לא מוסיף לצלילות של הלהבה, ועל אף שכל הפוסקים סוברים שבזמנינו אין צורך בשימת מלח בנרות, הוא בכל זאת הקפיד על כך מאוד, כי זה הרי כתוב בשולחן ערוך שכך צריך לנהוג..."

"ההתמסרות שלו לתורה היתה לא רק בשמירת ההלכה אלא גם בחלק הלימוד, באופן של ממש מסירות נפש. הוא היה גר כאמור בדירה קטנה בבתי אונגרין, דירה בת שני חדרים, אחד חדר קטן ששימש כחדר שינה פנימי, ואחד חדר גדול שבו היה גם המטבח והסלון וחדר הילדים והילדות ושם עשו את כל צרכי הבית.

"שם בין מיטה של אחד הילדים לעריסה של אחד התינוקות, הוא היה יושב והוגה בתורה בשעות לא שעות, ברציפות ובהתמדה עצומה. כשהיה צורך לעזור בבית בשטיפת כלים וכדו', הוא היה עוזר, אבל זאת לא סיבה להפסיק ללמוד. הוא כבר מצא דרך להניח את הגמרא מעל הברז, להשעין אותה על הקיר שמאחורי הברז, וכך ללמוד ולשנן דפים בעודו שוטף כלים..."

"ולמרות שלעזור בבית הוא בהחלט מצא זמן, ולא תמיד היה אפשר ללמוד תוך כדי, כי יש פעילות שלא מאפשרות זאת, לא היה לו זמן לדברים אחרים שאינם הכרחיים. אף פעם לא ראו אותו קורא עיתון, גם לא עיתונים של חוגי העדה החרדית, ואפילו לא קבצים תורניים... הוא היה אומר שבזמן שהוא יעיין בקובץ תורני ויקרא חבורה שכתב מאן דהו, הוא יכול ללמוד גמרא ושולחן ערוך, לא חבל על הזמן??? "ומה אם הוא לא היה מרוכז או שהוא היה עייף או לא הרגיש טוב וכדו', זאת סיבה לא ללמוד? חלילה וחס. הוא היה אומר שאם הוא לא יכול לקיים את מצוות 'ידיעת התורה' וללמוד בעומק העיון כנדרש, לפחות הוא יקיים בזמן זה את מצוות 'לימוד התורה' ויגרוס אפילו בלי לעיין, עד שירחמו עליו משמים ויחזירו לו את הכח ואת הריכוז.

"גם בזמנים שלא יכול היה לפתוח ספר, כמו בזמן 'מצווה טאנץ' של ילד או נכד, שהוא היה חייב להשתתף ולכבד את המעמד, אבל הגראמער האריך בחרוזים ותיאורים ודברי שבח וכדו'... הסבא היה יושב ומשנן פרקי משניות וסימנים בשולחן ערוך עם משנה ברורה, חוזר עליהם בעל פה במשך זמן רב עד שכבר יכול היה ללכת הביתה.

כתפיו של כל 'מורה הוראה' מוטלת אחריות כבדה מאוד. הוא הוסיף שייתכן שכאשר יגיע המורה הוראה' לבית דין של מעלה, יתבעו אותו על עניינים שאנשים נכשלו בהם בשעות המאוחרות של הלילה, ולא היה להם רב לשאול כי הרבנים הלכו לישון... והתביעה אכן תהיה גם על הרב, מדוע לא נשאר זמין לשאלות הפונים בכל שעות היממה.

"אבל רבינו לא רק אמר זאת מן השפה ולחוץ. כך היו חייו וכך התנהל ביתו. הוא הקפיד להיות זמין בכל זמן ועת, וגם כאשר הגיע לארץ מכשיר ה'פלאפון' והיה אז מכשיר מאוד יקר ומאוד נדיר, רבינו היה מהראשונים שמיהרו לקנות כזה מכשיר, וזאת כדי שיוכל להשיב לשואלים בכל זמן ועת, גם כשהוא בנסיעה או במקום שאין בו טלפון קווי רגיל.

"בני ירושלים ידעו שאפשר לפנות אליו בכל רגע נתון, ואפילו כשהיה עומד תחת חופת צאצאיו, בניו ובנותיו וק"ו נכדיו, יכלו אנשים לבוא ולקרוא לו לרגע הצידה כדי לשאול אותו שאלה, והוא אכן נענה להם בהתמסרות מוחלטת ומועלם לא אמר לאדם צר לי המקום ודחוקה לי השעה מלענות ולהשיב את שואלי דבר.

"כמובן שבביתו היה הטלפון מצלצל בכל שעות היממה, וסבתי הרבנית תליט"א ביקשה לנתק את הטלפון בשעות המנוחה או לפחות בשעות הקטנות של הלילה כשהסבא הלך לישון מעט, אבל הוא לא הרשה לה בשום אופן.

הגיעו הדברים עד כדי כך, שהסבתא תחי' פנתה אל מרן הגאב"ד רבי משה אריה פריינד זצ"ל, ואמרה לו שהיא מבקשת ממנו שיתיר לה לנתק את הטלפון בשעות שבהן סבא ישן, מהשעה שתיים בלילה ועד השעה חמש וחצי לפנות בוקר, ולעשות זאת בלי רשותו של הסבא שבוודאי לא יסכים לכך בשום פנים ואופן.

"אבל הגרמ"א פריינד סירב להתיר זאת, ואמר לסבתא שממה נפשך, מי שמתקשר בשעה מאוחרת כל כך, חזקה עליו שאכן שאלה חמורה ודחופה מאוד בפיו, ועל כן אין זה ראוי לנתק את הטלפון ולהשאיר אותו בלי מענה.

"ומה עשה הסבא בשבת, כשהטלפון אינו בר שימוש? הוא היה נשאר ער כל הלילה, ואף דאג שידעו מזה בכל האזור, כדי שאם למישהו תהיה שאלה דחופה, יוכל לבוא לשאול ללא היסוס וללא פקפוק.

"וסיפר יהודי אחד, שבשבת אחת הוצרך לשאול שאלת רב דחופה בשעה שלש לפנות בוקר, ונזכר ששמע שאצל 'ר' מאיר" אפשר לבוא כל הלילה, והוא אינו שוכב לישון בליל שב"ק מהסיבה הזאת בדיוק. כשהלך לבית רבינו, הופתע האיש לגלות שהוא לא היה צריך אפילו להקיש על הדלת, כי הסבא זצ"ל השאיר אותה פתוחה, וישב ולמד בסמוך לפתח, כדי שאף אחד לא ימנע את עצמו לשאול מפאת השעה המאוחרת.

"כמו כן סיפר יהודי אחר שלפני שנים רבות, כשעוד התגורר רבינו בדירה הישנה שלו בבתי אונגרין, שאל את רבינו עד איזו שעה אפשר לדפוק, יצא איתו רבינו החוצה והראה לו את החלון שמעל מיטתו, ואמר לו שאם הוא מגיע בשעה מאוחרת כשכולם כבר

**"מגיל צעיר הוא הרגיל
את עצמו להיות 'כשור'
לעול וכחמור למשא',
כך שהוא לא היה מסוגל
להישאר באפס מעש. זה
היה עינוי עבירו. הוא היה
חייב לשבת כל הזמן ליד
הגמרא או השולחן ערוך"**

התקשרה אליו אותה אשה בבכיות בשעה אחת בלילה, שאחד מחתוליה מת, ושאלה ממנו כמה שאלות בנוגע סדרי הלוי, ורבינו הקשיב לה במשך כחצי שעה, והרגיעה שהמקום ימלא חסרונה, וכעבור יומיים טלפן להר"ר יואלי'ש קרויס הי"ו, שהיה מטפל באותה אשה, לברר אצלו אם כבר נרגעה האשה ממיתת הבעל חי... היתה לו לרבינו מפה מיוחדת לפסח, שלא הרשה לאף אחד מבני ביתו לאכול עליה בפסח. פעם בימי חול המועד פסח הגיעה אליו אשה מרת נפש שהיתה מגדלת תרנגולים, בעת שרבינו אחז באמצע הסעודה, ואחד מתרנגוליה בידה. התחילה האשה לבכות שציפורן חדה חדרה אל רגלו של התרנגול, ובתוך כדי דיבורה שמה את התרנגול על המפה המיוחדת לפסח, וכאשר אחד מבני הבית נרתע בראותו זאת וביקש להוריד את התרנגול מעל השולחן, עיכב רבינו בעדו, ובמקום זאת התבונן בתרנגול, ליטף אותו, ואיחל לו חיים ארוכים, כדי להרגיע את לבה הסוער של האשה קשת היום...

"זכורני שבערוב ימיו, כשכבר היה חלש, אמרו לו שהוא צריך לצאת מדי פעם לסיור באוויר הצח. הוא היה יוצא החוצה, מתיישב על ספסל, ואחרי דקה או שתיים שאל: "נו... מה עכשיו? אפשר כבר לחזור או שאני עדיין צריך לשבת פה?".

"מגיל צעיר הוא הרגיל את עצמו להיות 'כשור לעול וכחמור למשא', כך שהוא לא היה מסוגל להישאר באפס מעש. זה היה עינוי עבירו. הוא היה חייב לשבת כל הזמן ליד הגמרא או השולחן ערוך, להתכונן לשיעור, למסור שיעור, לענות לשאלות. לא לשבת כך סתם בלי לעשות דבר.

"גם בבית וגם בבית המדרש, בכל מקום שהיה הוא ניצל כל רגע ללמוד. אם הוא הגיע הביתה ואמרו לו שבעוד כמה דקות הוא צריך לצאת לאיזו ברית וכדו', הוא היה מתיישב פותח גמרא ובתוך שניה אחת בודדת הוא כבר היה שקוע בתוך הסוגיא, לומד בקול ומתנדנד בחוזקה, ממש כל עצמותיו נמצאות בתוך הסוגיא. כעבור דקה כבר היה צריך ללכת, הוא למד רק דקה אחת, אבל בדקה הזאת הוא למד עם כל ה'ברען' וה'גישמאק', כאילו הוא לומד כבר שעות ארוכות ברצף בלי הפסקה".

מה שלום החתול?

מתוך קונטרס 'שנו מידות': לאחר פטירתו של רבינו נצפתה אשה מרת נפש מקוננת בקינה גדולה ומרה, וזועקת במר לבה, מי ירחם עלי. היתה זו אשה המגדלת בחצרה חתולים, והיו קרובים ללבה כל כך עד שהיתה באה לעתים תכופות להזכירם לברכה אצל רבינו.

ופעם אף עלתה לביתו של רבינו עם כמה חתולים, והראתה לו אותם, וכינתה אותם בשמותיהם, והוסיפה על חתול פלוני שנקרא בשם זה וזה שאינו בקו הבריאות, ובקשה שהרב יתפלל עליו לרפואה שלימה, ולמחר שלח רבינו לשאול אצלה מה שלום אותו בעל חי.

וביד אחד מבניו שליט"א מונח קוויטל שכתבה אותה אשה לרפואת חתול אחד, ורבינו בגודל רחמנותו קרא את הקוויטל בפניה, ובירכה בתשומת לב מיוחדת, וכשאחד מבני ביתו תמה על הדבר, התפלא רבינו כנגדו באמרו: "והלוא לעזור ליהודי בשעת מצוקתו הוא דבר נשגב וגדול מאד", כמה שבועות קודם הסתלקותו של רבינו

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

מוקד לביני הישיבות מסודרו של איחוד יאחינו
הישיבה

רבינו סיפר, כי הבחור יוסף בויס הי"ד, אחד העילויים המופלגים בישיבה שנודע כתלמיד חכם ושקדן עצום, קיבל על עצמו לגרוס את כל מסכת בבא בתרא מהחל ועד כלה, מאה שבעים וששה דפים. כל אותו יום ישב יוס'ל על מקומו ולא הסיר את עיניו מן הגמרא. לפנות ערב, הבחינו הבחורים כי הוא נעדר ממקומו. חבריו שיצאו לחפשו מצאוהו כשהוא עומד בחדרו, הגמרא בידו, והוא לומד בריכוז עצום. "הניחו לי עתה - ביקש מחבריו - נותרו לי עשרה דפים עד לסוף המסכת, ואני מבקש לסיימם בטרם תשקע החמה"...

מרן בעל שבט הלוי הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זי"ע
על מורו ורבו הגדול הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זי"ע

את כל שלוש סעודות היום ביחד עם התלמידים. אין פלא אפוא כי השבנו לו אהבה תחת אהבה, והיו חביבים בעינינו כל תנועה ודיבור שלו, כל שיחת חולין, ואין מן הצורך לומר כל מנהג טוב שהתנהג בו. וכל מעשה, כל עובדה, גם פכים קטנים שלו, היו בעינינו כתורה שלמה בפני עצמה"...

בהזדמנות אחרת תיאר רבינו את חיבתם העמוקה של התלמידים: "גם אנו תלמידי הישיבה רחשנו לו כבוד בל יתואר, וכאשר ארע ומי מאתנו זכה לשרת את מורנו ורבונו או לשוחח עמו ביחידות, היה זה יום חג עבורו".

אולם מבין כל התלמידים בלט באופן ניכר יחסו של ראש הישיבה לתלמידו האהוב הוא ניהו רבינו זצ"ל. הוא עמד ביותר על סגולותיו המיוחדות ואף מינהו תחתיו לענות על שאלות הלכתיות כאשר נעדר מן הישיבה, וכפי שהעיד נאמנה החסיד המופלא רבי בן-ציון אפטער זצ"ל שהיה ממקורבי מהר"ם שפירא, כי בעת שמהר"ם היה

ימי הודו ותפארתו של רבינו (מרן בעל 'שבט הלוי') בישיבת חכמי לובלין הוקרנו רבות מרבותיו, ובראשם מורו ורבו הגדול הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זצוק"ל. לדמותו הנעלית והנדירה היתה השפעה עצומה על עיצוב אישיותו של רבינו, ועל דרכו לימים במשא ההנהגה. גיליונות שלמים ניתן למלא על האהבה העצומה שרחש רבינו לרבו זה, אשר גם הוא כנגדו השיב לו במטבע של אהבה, וחיבבו ביותר בהראותו כלפיו אותות של חיבה מופלגים החל מיומו הראשון בישיבה.

בשיחות קדשו ובשיחותיו עם יחידים, היה רבינו מתרפק לא אחת על דמותו ומתארו בכל דברי שבח ותהילה שהיו שגורים על לשונו. וכה דיבר בקדשו בהעלותו את זכרו: "עדיין הנני רואה בעל השמועה כאילו עומד לנגדי. הרב מלובלין מורינו ורבינו רבי יהודה מאיר בן רבי יעקב שמשון שפירא זצ"ל, בן אחר בן להרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע וצדיקי שפיטיווקא, הוא דוגמת ומהות האדם השלם ומעטים היו כמוהו. דמות חסידית נפלאה, כשרונות גאונים, פקחות עצומה בכל מכמני החיים, תלמיד חכם עצום ובקי נפלא בש"ס בבלי וירושלמי ובכל חלקי התורה, מרביץ תורה ודרשן עצום בחסד עליון... בהזדמנות אחרת הגדירו רבינו כ"איש האשכולות, אשר כל שיאמרו למעלות הכל בגדר אמת"...

על החיבה העמוקה שרחש ראש הישיבה לתלמידיו, העיד רבינו בעת שתיאר פעם את זיכרונותיו מתקופת לימודיו ביח"ל: "אהבתו של רבינו מהר"ם שפירא זצ"ל לתלמידיו היתה אהבה בלי מצרים ממש. אחד מאותות החיבה וההתקשרות עמהם, יש לראות במנהגו לסעוד איתם בצוותא כל יום שני וחמישי את ארוחת הצהרים באולם האוכל של יח"ל. בתוך הסעודה היה לומד עמהם מתוך ספר שערי תשובה לרבינו יונה. כיוצא בזה נהג ביום שבת קודש, לאכול

במהלך טיולם עצר לפתע מהר"ם מהילוכו, ובעוד עיניו סוקרות בהתפעלות גוברת את בניין הישיבה הגדול שאורותיו הזוהרים מתוכו מאירים את שבילי הגן וקול התורה האדיר הגועש בהיכלו בוקע מחלונותיו כמנגינה ערבה

הגדול ולהעתיקו בשלמותו לארצנו הקדושה". את שיחה זו פירש רבינו כצוואה סמויה, והיא אשר עמדה לנגד עיניו בבואו להקים מחדש את ישיבת חכמי לובלין בשכונת 'זכרון מאיר' בבני ברק. באחד המכתבים שערך רבינו לטובת הישיבה, כתב עובדה זאת בלשונו הזהב: "עוד מפעמים בליבי ומצלצלים באוזני דברי מורי ומאורי, מרן ר' מאיר שפירא זצ"ל. הוא אמר בפה מלא: 'מי יתן ואוכל להעביר אבני בנין ישיבת חכמי לובלין מלובלין לארץ ישראל, ולהקימה על אדמת קודש'. דבר זה נותן לי כוח ועידוד להיות עומד בראש הנהלתה הרוחנית של יח"ל החדשה באר"י, ומי יתן שאחינו בנ"י דבארץ ישראל יבינו לרוח זה, ונדבת לבם תקים תפארת יח"ל בארץ ישראל".

פעם, בעת ששהה רבינו בהרי הגליל למנוחה ומרגוע, השקיף לעבר הר גדול ויפהפה בעל מורדות מוריקים ונוף משובב שהיה רחוק משאון קריה, ואמר כי בהכירו את רבו ואת תכונות נפשו ואת דאגתו המיוחדת לתלמידיו, בחפשו להעניק להם מכל הטוב שבעולם וליצור עבורם את התנאים הנוחים ביותר כדי שיוכלו ללמוד ברגיעה וביישוב הדעת, הרי שהר אפוף שלווה זה היה עבורו מקום ראוי ביותר לשכן בו את ישיבתו הקדושה.

רבינו גם זכה לשמוע ממנו אודות לימוד 'הדף היומי' בשיחה אישית.

נוסע למסעותיו עבור הישיבה, מורה היה לתלמידיו להפנות את השאלות שיתעוררו אצלם לבחור ר' שמואל ווינער. מסעותיו אלו של מהר"ם היו תכופים מאוד, ושבעות על גבי שבועות היה נעדר מהישיבה בחזרתו על פתחי נדיבים. בדרך כלל היה יוצא מיד במוצאי שבת והיה חוזר רק בערב שבת. פעם תיאר זאת רבינו כי אינו יכול לשכוח כיצד במוצאי שבתות, דקות ספורות לאחר צאת השבת, היה מהר"ם נוטל את ידיו לסעודת מלווה מלכה, אוכלת בחופזה ותיכף לאחר מכן היה נפרד מהם, כשהוא כבר לבוש בבגדי חול עם מזוודתו בידו, בפנותו לעבר הכרכרה שהמתנה לו. עוד סיפר רבינו, כי בתקופה האחרונה לחייו היה נעדר הרבה מן הישיבה, עד כי אפילו לשבתות לא היה חוזר. באחד ממוצאי השבתות של אותה תקופה, הופיע לפתע מהר"ם שפירא בהדר גאווה בשערי הישיבה וביקש להסב במחיצת תלמידיו אהוביו לסעודת מלווה מלכה. וסיפר רבינו כי ברגע הראשון לרדתו מן הכרכרה, הבחין על פניו כי לבו שבור מכך שנאלץ הוא לשהות בריחוק מקום מן הישיבה ותלמידיו, מה שהוסיף צער על צער שהיה לו בלאו הכי, בגין מאורעות חייו שלא היו פשוטים כלל. אולם תיכף כראותו את תלמידיו, פשט צורה ולבש צורה, בעטותו על עצמו אשרת שמחה וכך ישב עם התלמידים משך זמן מה, כשמיד לאחר ברכת המזון יצא שוב ונעלם למסע נוסף.

על מסעות אלו, שלרוב הוקדשו לסובב על פתחי נדיבים, סיפר רבינו באחת מסעודות הארציטי שהתקיימו בז' חשון, כי אחרי הסתלקות רבו המהר"ם, קיבל מבני המשפחה מחברת בה כתב מהר"ם את סכומי התרומות שקיבל בעת מסעותיו בניכר. והוסיף רבינו כי הדבר שבלט ביותר לאורך המחברת הוא, הביזיונות הרבים שהיו מנת חלקו באספות שערך, כאשר מרבית התרומות נעו על סכום של דור בודד או אפילו חצי דולר.

שני הבנים של מהר"ם

על שיחה אחת מיוחדת במינה שהיתה לו עמו, סיפר רבינו במספר הזדמנויות. היה זה במוצאי אחת מן התעניות, ומהר"ם יצא לשוח בשדה בלוויית רבינו, בגינה המבלבלת שמאחורי הישיבה. במהלך טיולם עצר לפתע מהר"ם מהילוכו, ובעוד עיניו סוקרות בהתפעלות גוברת את בניין הישיבה הגדול שאורותיו הזוהרים מתוכו מאירים את שבילי הגן וקול התורה האדיר הגועש בהיכלו בוקע מחלונותיו כמנגינה ערבה, פנה לרבינו ואמר: "יודע הנך כי לא זכיתי לבנים אבל הקב"ה ברחמיו זיכני בשני בנים אחרים בהם קיימתי מצוות 'פרו ורבו'. האחד הוא 'הדף היומי', והשני הוא 'ישיבת חכמי לובלין'. ואז הוסיף בפרץ עז של כיסופים, "הלוואי והייתי יכול להרים את הבניין

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מרחב של 'מקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

תרצ"ג בישיבת חכמי לובלין, שכדרכו בקודש היה ראש הישיבה מרן מהר"ם שפירא זצ"ל מחלק את הש"ס בין תלמידי הישיבה ביום הולדתו ז' אדר, ובו ביום בערב היו מסיימים את הש"ס, ועדיין אני שומע את הדברים הנהדרים שאמר מורי ורבי זצ"ל אז בסיום הדרן עלך פרק תינוקות וסליקא מסכת נדה: "הדרן עלך תינוקות - אם אנו נחזיר אליך את התינוקות של בית רבן, אם כלל ישראל ישוב בחזרה לטוהר התינוק של ילדי התלמוד תורה, אם אנו נעמיד לגיונות של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שראויים לקבל את פני משיח ה', יתקיים בנו - וסליקא לך מסכת נדה - תסתיים כבר המסכתא, כלומר, התקופה שעם ישראל מנודה בין הגויים..."

רבינו היה מספר על העינא פקחא שהיתה לרבו המהר"ם כלפי תלמידיו ועל דאגתו להם, הן בגשמיות והן בענייני רוחניות. על גשמיות אין צורך להכביר במילים, כאשר זה היה עיקר חידושו של המהר"ם בהקמת הישיבה, לרומם את קרן לומדי התורה ולדאוג לכל צרכיהם בכבוד. אך גם לרוחניותם דאג. וסיפר רבינו כי תלמידי הישיבה נהגו ללכת למרפאת שיניים מסוימת בלובלין. פעם נזקק גם מהר"ם לטיפול שכזה, וכאשר הגיע למרפאה, הבחין כי נערה אחת פולנייה, היא הפותחת את הדלת בפני הבאים. סערה רוחו של מהר"ם, ובשובו לישיבה אמר למקורביו: "וכי נראה לכם שהבחורים שלי יאלצו ללכת למרפאה שכזו? היו לא תהיה! אדאג לכונן עבורם מרפאה בין כתלי הישיבה..."

יבקשו תורה מפיהו

מנצל היה רבינו כל הזדמנות לשהות במחיצת רבו, מתוך צימאון לדעת את אורחותיו ולשמוע ממנו את פניני תורתו ששפעו הימנו תדיר כמעייני המתגבר. באחת משובותיו מספר רבינו, כי התלווה פעם לרבו בעת שפקד את בית החיים הישן של לובלין, והתעורר ספק על קברו של מי יש להשתטח תחילה, האם על ציונו של המהרש"ל זי"ע, או על ציונו של הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע. ופשט מהר"ם כי האחרון אחרון קודם, בהביאו ראה מן הפסוק העוסק בזכות אבות "וזכרת את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור, שהקדים את זכרון יעקב לאביו וזקנו, משמע שבעניין זכות אבות מתחילים מן האחרון, וכך גם בתפילה על קברי צדיקים שעניינה הוא לעורר זכותם בעולם העליון, וככל שנסתלקו מאוחר יותר כך הם קרובים אלינו יותר.

(מתוך הספר אבי ההוראה)

היה זה כאשר סיפר למהר"ם שפירא שלמד את מסכת שקלים במסגרת לימוד הדף היומי מחוץ לסדרי הישיבה. נענה רבו ואמר לו: "אם למדת את הדף היומי מבלי לחזור עליו לאחר מכן, הרי שלא הפקת את התועלת הרצויה מלימוד זה. רק חזרה על הדף מותרת אותו בידי הלומד..."

בהקשר לכך היה רבינו מציין, כי בקרב התלמידים ביח"ל לא היה נהוג ללמוד את הדף היומי. "בחורי הישיבה עסקו בלימוד התורה בהיגיון המוח והלב ובעמקות. גם מי שמצאו נפשם בלימוד הבקיאיות, למדו הרבה יותר מדף אחד ליום... בסמוך אלי ישבו תלמידים שסיימו את רוב הש"ס במהלך לימודם ביח"ל", אמר פעם רבינו בשיח קדשו.

ואכן, חגיגות סיום הש"ס, היו מחזה שכיח ביח"ל. על חגיגה אחת שכזו סיפר רבינו, כי זוכר הוא כיצד באחת השנים, בהתקרב ז' אדר הוא יום הולדתו של ראש הישיבה, שאלו הבחורים את מהר"ם איזו מתנה יחפוץ לקבל מהם לציון המאורע. הרהר מהר"ם רגעים אחדים ואמר: 'את כל הש"ס אני רוצה'. לתמיהת הבחורים הסביר בחיוך, כי כוונתו היא שכל הבחורים יחלקו ביניהם את דפי הש"ס, וישנו את התחייבותם במשך אותו יום עד לשקיעת החמה.

"באותו יום, היה מספר רבינו במתק, רעדו אמות הסיפים בהיכל הישיבה. הכל ישבו על מקומותיהם וגרסו בהתמדה את הדפים שקיבלו על עצמם, מתוך מאמץ עילאי להגיש לרובם הנערץ את המתנה לה ייחל. גם מהר"ם עצמו ישב בהיכל הישיבה, ועיניו נצצו מהתרגשות בראותו את ההתמדה המופלאה ששטפה את ההיכל הגדוש. מששקעה החמה והכל כילו את מכסת לימודם, לא היה קץ לשמחה הגדולה שפרצה בליבות כולם ועלתה על גדותיה". על עצמו סיפר רבינו, כי נטל ללמוד את מסכת סוטה מהחל ועד כלה.

רבינו הוסיף וסיפר, כי בחזר יוסף בויס הי"ד, אחד העילויים המופלגים בישיבה שנודע כתלמיד חכם ושקדן עצום, קיבל על עצמו לגרוס את כל מסכת בבא בתרא מהחל ועד כלה, מאה שבעים וששה דפים. כל אותו יום ישב יוס'ל על מקומו ולא הסיר את עיניו מן הגמרא. לפנות ערב, הבחינו הבחורים כי הוא נעדר ממקומו. חבריו שיצאו לחפשו מצאוהו כעבור דקות אחדות כשהוא עומד בחדרו, הגמרא בידו, והוא לומד בריכוז עצום. "הניחו לי עתה - ביקש מחבריו - נותרו לי עשרה דפים עד לסוף המסכת, ואני מבקש לסייםם בטרם תשקע החמה..."

כה דיבר רבינו בקדשו בסיום הש"ס שהתקיים בשנת תש"ן במעמד אלפי רבבה מישראל: "עוד מצלצל באזני סיום הש"ס בז' אדר

חדש! חדש! חדש!

טיפים מיוחדים לקבלת "גישמאק בלימוד"

עכשיו בהגשה מיוחדת לבני הישיבות

חייגו 077-222-2666 < שלוחה מס' 3 > 2

רבי זונדל שישב מן הצד וראה כיצד מתישב הוא במנוחה לאכול את כל הארוחה מנה אחר מנה במתינות, לעומת החיפזון המהיר שבתפילתו... עמד נדהם, ובחיוכו העדין הנסוך על חן פני קדשו, שאלו: "געדאוונט אזוי שנעל, און געגעסין אזוי לאנג!?" [תפילה מהירה שכזו לעומת ארוחה ארוכה כזו...]. לכל הפחות תשווה ביניהן, שיהא זמן שתיהן שוה! המילים הספורות האלו שבקעו מלב טהור ויוקד, עשו רושם חזק בליבו של הבחור

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על עבודת התפילה

הכונה וריכוז המחשבה בתפילתו העליונה. כידוע, דרכו בקודש בתורה ובעבודה היתה במסירות נפש עד עלפון כל החושים. היה צריך להושיבו מעט למנוחה, עד שתשוב נפשו אליו, ויכול לפתוח בחזרת הש"ס.

כך עובדים את השם יתברך בסדר "עבודת התפילה" בכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים! בבחינת "כל עצמותי תאמרנה!" (תהילים לה, י). אין התפילה עבודה פשוטה כלל ועיקר, כאשר צריך להעמיד את עצמו לפני המלך מלכו של עולם בכבודו ובעצמו, ויש להתייגע בכל לב ונפש בכונת התפילה.

בהזדמנות אחת אמר לי מורנו הגאון הצדיק רבי זונדל קרויזר זצוק"ל, בשם מרן החזון אי"ש זצוק"ל, שיגיעת התפילה שלו היתה יותר מיגיעת התורה!

צא וראה עד היכן הדברים מגיעים, כי מי לנו גדול מיגיעת התורה של החזון איש!!! אף על פי כן, היתה יגיעת התפילה גדולה יותר!

איש נאמן שזכה להסתופף בצילו הגדול של מרן החזון איש זצוק"ל, והיה מבאי ביתו, סיפר לי כמה וכמה עניינים שזכה ללמוד בשימושה של תורה, יותר מלימודה (עיין ברכות ז).

בהיותו קרוב אל הקודש, זכה להמנות פעמים רבות בין אנשי ה'מנץ' המיוחד שהתקיים בביתו של החזון איש.

כידוע, בכניסה לביתו של החזון איש היה פרוזדור גדול, כעין 'לובי' לפני הבית, אשר שימש כ'בית הכנסת' של החזון איש [ביתו הקדוש עומד עד היום כמו שהוא, במרכז רחוב חזון איש [ביתו הקדוש עומד עד היום כמו שהוא, במרכז רחוב חזון איש שבבני ברק יצ"ו]. לאחר פטירתו הקימו שם תלמוד תורה תשב"ר גדול, המתנהל על טהרת הקודש, לעילוי נשמתו הטהורה. באותם חדרים ששמשו את הצדיק המופלא לתורה ולתפילה, השתכנו הכיתות הנמוכות של ילדי ישראל טהורים ותמימים, ראשית תחילת לימודם בחומש ויקרא, ובקריאת אותיות הא' ב'. כענין מה שכתוב (תנחומא צו, יד): "יבואו טהורים ויעסקו במעשה טהורים" - במקומם של טהורים].

בהיות איש שיחנו כמו 'בן בית' אצל החזון איש, השתתף בעצמו פעמים רבות באותו 'מנץ' מיוחד, שזכה להתפלל במחיצתו של גדול הדור. והאריך בכמה הלכתא גברתא שניתן ללמוד מסדר תפילתו של אי"ש אלוקים קדוש, [כענין דילפינן בפ"ה דברכות (לא)]. כמו הלכתא גברתא מסדר 'תפילת חנה'.

אחד העניינים שסיפר היה על צורת תפילת שמונה עשרה של החזון איש. כל עמידתו בתפילתו היתה באופן נורא הוד כשחופפת עליו יראה עילאה, וכדין 'העומד לפני המלך', שחידש הגר"ח זצוק"ל (פ"ד מהל' תפילה ה"א) שהיא כונה המעכבת בכל תפילת שמונה עשרה, בהיותה מעצם מעשה התפילה עיין שם. כך עמד זמן רב בריכוז עצום עד שסיים תפילתו. וטהור לב פסע לאחוריו, שלוש פסיעות כדין.

העיד המספר, שכמה פעמים בעת שסיים שמונה עשרה היה החזון איש צונח על כסאו, כשהוא קרוב כמעט לעילפון, מרוב התאמצות

שם הניחן והתפלל את תפילתו כדרכו, כשבנתיים ממשיכים אנו בלימודנו יחדיו.

לא חלפו מספר דקות והבחור מופיע בשערי החדר, מגיש בחזרה את התפילין, וניגש תכף לסעוד את ליבו בארוחה הטעימה שהכינה עבורו הרבנית בלב חם ודואג על עתיד חייו.

רבי זונדל שישב מן הצד וראה בכל הנהגתו, כיצד מתישב הוא במנוחה ובחפץ לאכול את כל הארוחה מנה אחר מנה במתינות, לעומת החיפזון המהיר שבתפילתו... עמד נדהם, ובחיובו העדין הנסוך על חן פני קדשו, קרא לבחור, ושאלו בקוצר אמרים כדרכו בקודש: "געדאוונט אזוי שנעל, און געגעסין אזוי לאנג?! [תפילה מהירה שכזו לעומת ארוחה ארוכה כזו...] לכל הפחות תשווה ביניהן, שיהא זמן שתיהן שוה!

המילים הספורות האלו שבקעו מלב טהור ויוקד, עשו רושם חזק בליבו של הבחור. הוא לא התכוון לכך שהצדיק יפגוש בו, הוא חשב לתומו לחמוק חרש פנימה אל הבית, 'לחטוף' מצות תפילין, לסעוד את ליבו ולהמשיך... הפגישה הפתאומית הזו, בראותו לפניו את הצדיק הקדוש במלוא הדרו ומילים הספורות שזכה לשמוע מפיו, חדרו אל תוככי לבו ונפשו.

בהתהלכו אחר כך לעסקיו וענייניו, יסרוהו כליותיו מאד. דברי הצדיק לא נתנו לו מנוח. הוא החל לשחזר לעצמו כיצד נראית אכילתו לעומת תפילתו... כמה זמן יושב הוא בנעימים ונהנה באכילה...

כמה צודק הוא הצדיק, חישב הבחור עם נפשו, הוא ערך אפוא חשבון נוקב, וסיכם לעצמו כמה זמן לערך לוקחת אכילתו, ומאותו

דרכו בקודש של מורנו ורבנו הגדול, הרב הגאון רבי זונדל קרויזר זצוק"ל, בעל אור החמה, לבוא אל ביתי מידי יום ביומו בשעת צהרים, שם היינו לומדים יחדיו, איבדל לחיים, בחברותא. למעלה משלושים שנה רצופות התקיימה חברותא זו מידי יום, כשבמהלכן זכינו בעזה"ת לסיים כמה וכמה מסכתות ועניינים שונים.

באחת התקופות היה בחור שפרק מעצמו עול תורה ויראת שמים, רחמנא ליצלן, אלא שאוכל אין ברחוב... בהיותו קשור אלי, הצעת לי לעלות אל ביתי לארוחת צהרים. הוא שמח על ההצעה, וכך התרגל מידי יום 'לקפוץ' בשעות הצהרים לארוחה חמה ומזינה.

לא דיברתי עם הבחור באותה עת כלום בענייני רוחניות, כאשר הורנו רז"ל (יבמות סה:): "כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע"... אלא שעם כל זאת מעצמו הרגיש מעט חוסר נעימות, להגיע כך מידי יום רק לארוחה, לאחר שבעט בכל הקדוש והיקר, לכן ביקש גם תפילין להנחה לדקות מספר... כך התרגלנו לביקור יום יומי של הבחור הנחמד, שאכל את ארוחתו, הניח תפילין, התפלל דקות מספר ויצא להמשיך בדרכו.

יום אחד הגיע הבחור בעת שהייתי יושב עם רבי זונדל בעסקה של תורה. הבחור נקש קלות בדלת, ומשזו נפתחה הופתע מעט ונרתע למראה צורת קדשו והדרת פניו המאירים של רבי זונדל, בעסק תורתו, הקדושה. הוא נסוג מעט לאחור, וברוב הססנות ובושה ביקש ממני את התפילין. קמתי תכף ממקומי, והגשתי לו את התפילין. נטל הבחור את התפילין, ויצא עמהן אל החדר החיצוני,

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מקדש הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

כשהניח לעצמו להתרפק על סידור התפילה. רגשותיו גאו בהשתפך נפשו וליבו לפני ה'. לאחר תקופה באופן פלאי, התישרו כל מבוכות נפשו ותסבוכותיו

למה לא טובה הסגולה שהניחה הגמרא הקדושה לפנינו במסכת ברכות (מז:): "אמר רבי יהושע בן לוי, לעולם ישכים אדם לבית הכנסת, כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפילו מאה באים אחריו כו' נותנין לו שכר כנגד כולם" עיין שם. והוא נפסק להלכתא בשולחן ערוך (או"ח סי' צ' סי"ד).

באותה קהילה ישנה 'ישיבה קטנה' מקומית. אף בני הישיבה ירדו להיכל בית הכנסת הגדול להשתתף באותה עצרת. בסיום הדרשה, קם המשגיח של אותה ישיבה, שהתלהב מאד מן הדברים, והכריז שלאור דברי ההתעוררות שנאמרו כאן בענין האיחור בתפילה, הרי הוא פותח עתה במבצע מיוחד בישיבה על ההגעה בזמן לתפילה. עשרת הבחורים הראשונים שיגיעו לתפילת שחרית, יקבלו כל אחד חמישים דולר!!!

שומע אני איש אחד שעמד בסמוך אלי, הפונה לבנו הילד, ואומר: "חבל שאין אנו בחורים בישיבה... כי אם היינו נמנים בין תלמידי הישיבה, היינו יכולים להרוויח ביחד מאה דולר טבין ותקילין מידי יום!"

לאחר סיום העצרת קראתי לאותו אבא הצידה, והערתי לו על דיבור ולבנו, שהגיע לאזני: "דע לך, שבדיבורים שכאלה הנך הורס את חינוך הילדים! כי מתוך כך הבין הילד שבשביל מאה דולר כדאי הוא הדבר להיות מעשרה ראשונים, ואילו בשביל לקיים הלכה מפורשת בשולחן ערוך, שמובטח שכרה בצידה, 'שנוטל שכר כנגד כולם', כפי שמע עתה הילד בדרשה, אין צריך לבוא... ובכך הוא התחנך שמעט ממון חשוב יותר מפסק השולחן ערוך ח"ו".

יש להזהר מאד במה שמדברים עם הילדים. אם חפץ אתה להחדיר בבנך יראת שמים, יש להזהר שלא לזלזל בדברי השולחן ערוך, אלא בהפך, לחנכם להתירא מאד מכל פסק הלכה שבשולחן ערוך!
(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

יום ואילך החל להאריך יותר בתפילתו, כמידת שיעור זמן אכילתו, כאשר פקד וציוה עליו הצדיק.

משנצרך להאריך יותר זמן בתפילתו, התישב עצמו מידי יום במנוחה אל השולחן. ובמקום חטיפת תפילה במלמול פה בעלמא, החל לפתוח סידור ולהתפלל מתוכו מילה במילה.

מתחילה היה לו קשה עם זה, הוא לא 'התחבר' עם תיבות התפילה, אבל הכריח עצמו בכוח לא לעזוב את הסידור לפני תום הזמן... אולם לאחר תקופה קצרה החל לחוש את טעם התפילה. מן השמים ריחמו עליו, בזכותו של צדיק שהצית בו את ניצוץ התפילה, והוא החל לחוש יותר ויותר מתיקות בנועם התפילה.

הוא לא שם לב כיצד לאט לאט מאריך יותר בתפילתו, כשהניח לעצמו להתרפק על סידור התפילה. רגשותיו גאו בהשתפך נפשו וליבו לפני ה'. לאחר תקופה באופן פלאי, התישרו כל מבוכות נפשו ותסבוכותיו. הוא התרומם מעט מן הרפש שהיה שקוע בו בהבלי עולם הזה, והחל לגלות בעצמו טעם וחשק להתקרב אל בוראו. תפילתו נעשתה יותר ויותר בדבקות ובכונה, וכתוצאה ממנה החל גם ללמוד בתורה מידי יום. סגור ליבו נפתח, להדביק נפשו ונשמתו באור תורה ותפילה, עד שנעשה לבעל תשובה גמור, ונתהפך לתלמיד חכם חשוב ירא ושלם!

כשפגשתי בו לאחרונה, הזכיר לי שוב טיב אותו המעשה, באמרו שהמוסר הנוקב שהוכיחו ר' זונדל: "געדאוונט אזוי שנעל, און געגעסין אזוי לאנג?"! החזירו לבסוף בתשובה גמורה. הוא הוסיף שאותן מילים אינן משות מזכרונו לעולם. בכל פעם שהוא מנסה למהר בתפילה, נזכר הוא בתוכחתו של ר' זונדל על החיפזון בתפילה. מילים שהפכו אותו בסופו של דבר לבעל תשובה, בזכות כח התפילה!

אגב אורחא למדנו כאן טיב לקח מוסר נוסף, כמה כח יש במילים ספורות, הנאמרות באמת ובתום לב. יש בכוחן להפוך בן אדם לבעל תשובה גמור!

באחת הקהילות החשובות שבארץ הקודש, התקיימה עצרת חיזוק בענין התפילה, הצריכה תמיד לחיזוק (ברכות לב:). נתבקשתי לשאת בה דברים בחיזוק ענין התפילה.

בין הדברים עוררתי אודות האיחור לתפילה, שיש בה זלזול בעבודת התפילה, והחפץ באמת בקרבת אלוקים שיש בתפילה, כמה דאת אמר (בראשית ל, ח) "נפתולי אלקים נפתלתי", ותרגם אונקלוס: "קביל ד' בעותי, באתחננתי בצלותי" [עיין פרוש רש"י שם], הרי הוא מחשיבה ומעריכה מאד, ואינו מגיע באיחור לתפילה.

על דרך שאומרים העולם, שאם האבא מגיע לבית הכנסת ב'ברוך שאמר' בנו בא ל'ויברך דוד', ואילו הנכד כבר מגיע ל'נשמת'...

רבים וטובים דורשים ומחפשים בימינו כל מיני סגולות לישועה, כפי שרואים פרסומים שונים: אמרתי פרק שירה נושעת, תרמתי למקום פלוני ונושעת, התפללתי ארבעים יום רצופים בכותל ונושעת, עוד כהנה וכהנה.

טעות ברורה ומובהקת התגלתה בספר התורה. המולה רבתית מילאה את היכל בית הכנסת. הרבי התרומם ממקומו וניגש את בימת הקריאה, הוא הבחין היטב בחומרת הפסול. כולם ציפו בדריכות למוצא פיו, אך הרבי המתין וביקש: 'הביאו לי ספר שו"ת פלוני'

סיפורים מעוררי לב ומטלטלי נפש, בחובת הזהירות על כבוד חברו, שנשמעו בהזדמנויות שונות מפי המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

"שאלה" של ממש

מעשה שהיה בשבת קודש, בשעה שקראו בתודה בהיכל בית המדרש הגדול של חסידי סאטמאר בווייליאמסבורג, לפני עשרות שנים, כשבאמצע הקריאה הפסיק הבעל-קורא את קריאתו. הוא מצא טעות סופר בולטת ומובהקת. כמובן שלא עשה דין לעצמו אלא הפסיק את הקריאה, הראה ל'עולה' התורה שיברך 'אשר נתן לנו תורת אמת' ומיהר לגשת אל הרבי, כ"ק מרן אדמו"ר ה'דברי יואל' זצוק"ל ולקבל את אישורו לגלול את ספר התורה ולהוציא אחר תחתיו להמשיך הקריאה.

שמע הרבי אולם לא מיהר לפסוק מפי השמועה, הוא ביקש לראות בעיני קודשו את טעות הסופר.

התרומם הרבי ממקומו וניגש אל בימת הקריאה, ראה את הטעות המובהקת אולם לא מיהר לפסוק ולפסול. "הביאו לי ספר פלוני", ביקש, ואחד מפרחי החסידים הזדרז לאתר ולהביא את הספר, הרבי עיין משך דקות וביקש "הביאו לי שו"ת זה זה", שוב מיהרו להביא את הספר והרבי מעיין. רק לאחר העיון הוא פסק, בדוחק רב: "על פי המצוין כאן חושבני שיהיה יותר 'לכתחילה' אם יוציאו ספר אחר".

הספר החדש שהוצא מן ההיכל וקריאה המשיכה.

הבעל-קורא שבעיניו ראה את טעות הסופר, היה מלא פליאה כרימון, הוא אף העז לגשת אל הרבי בסיימה של תפילת המוסף ולשטוח את פליאתו: "הלא בעיניי ראיתי את הטעות. כל בר בי רב דחד יומא יוכל לפסוק מראייה ראשונה שמדובר בטעות מובהקת ביותר הפועלת את ספר התורה. ומה לו לגאון וקדוש כרבנו שלא מיהר לפסוק וגם כאשר פסק, פסק בדוחק ממש ורק התבטא שיותר 'לכתחילה' להוציא ספר אחר תחתיו".

השיבו ה'דברי יואל' תשובה שיש בה לימוד לדורות:

"וכי לא שמת לב שסופר הסת"ם שכתב את ספר התורה היה בין המתפללים בבית-המדרש, הלא אם היה רואה שממהרים לפסול את ספר התורה ומכריזים לעיני כל שיש כאן טעות סופר מובהקת, הלא היה בוש ונכלם, חלילה לנו מלפגוע בבן ישראל. לכן כה סיבבתי ועשיתי למראה עיניים כביכול שאלה גדולה יש כאן ולא טעות מוחלטת ומובהקת והודיתי ש'לכתחילה' צריך להביא ספר אחר,

וכך מנעתי צערו של יהודי".

בן יחיד

נער צעיר לימים היה מרן הגאון רבי יצחק יעקב ווייס זצוק"ל בעל 'מנחת יצחק' כשהציעו לו נכבדות. נערה כשרה, בת למשפחה מכובדת המתגוררת בעיירה מרוחקת. ברוח אותה הימים, נסגר השידוך לפני ששני צדדים התראו. כל משפחה ישבה במקום מושבה ודרך בלדרים ומברקים סגרו את השידוך ואף קבעו מועד לחתונה.

בקרוב המועד, יצאה משפחת ווייס מעיר מגוריה ונסעה יחד עם החתן הבחור המהולל אל מקום מגורי הכלה - להכניסו ולחופה ולקידושין.

כשהגיעו ופגשו את הכלה, נרעדה נפשה אל אם החתן. מסתבר שהכלה הייתה בעלת מום ושדכנים-שקרנים הסתירו זאת מידיעתם. היה ברור אצלה שהשידוך מתבטל ברגע זה, בנה הגאון והעילוי, עלם החמודות, לא ינשא לנערה אשר יש בה מום ניכר כל-כך. כשהציעה את הדברים לבנה, החתן, היא נדהמה לגלות שהוא מסרב לבטל את השידוך ומבקש להינשא למרות התגלית

וגם מדי פעם מטפס לראות האם עודנה שרה והאם כבר אוכל להיכנס אל ביתי וחדר לימודי?.

אש שורפת ומכלה

זהו סיפור שמח ועצוב כאחד.

חנה הנביאה, אשת אלקנה מרמתים צופים, שהייתה עקרה, זכתה לנסים על-טבעיים והולידה שבעה בנים כשהגדול שבהם הלא הוא שמואל נביא ישראל, מקדושי ישראל מאז ולדורות. אבל בו בזמן, פנינה, זוגתו הנוספת של אלקנה, קברה את כל צאצאיה שנפטרו בעודם צעירים.

מוקדם יותר, כשחנה עוד המתינה, מייחלת, לצאצא בר קיימא; נהגה פנינה להקניט אותה על כך שאין לה צאצאים. כעונש על אותה הקנטה, שיכלה פנינה את ילדיה, ילד אחר ילד, ככל וחנה הולידה את ילדיה שלה.

בלשון הכתוב הדבר מתואר:

עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה.

אולם חכמי הגמרא במסכת בבא מציעא מספרים שכוונתה של פנינה בהיותה מקניטה את חנה, טובה הייתה. "פנינה לשם שמים התכוונה", ברצותה לעורר את לב חנה, שמרוב צער ויגון תזעק ותתפלל אל האלוקים אשר מפתח של חיה בידו נתון והוא יפתח את אוצרו הטוב להשפיע לה שכר פרי הבטן.

היה ראש ישיבת מיר, מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל שואל ושאלתו נוקבת ויורדת עד תהום: "אם פנינה לשם שמים התכוונה ובכל הצדקה שהיא הציקה לחנה היא דרשה אך את טובתה - מדוע היא נענשה בעונש מר כל כך?"

הרעים רבי חיים בקולו עד שנעו אמות היכל הישיבה:

"כשאדם תוחב את ידיו לתוך אש בוערת - הוא יכווה, מכוות אש תעלה בבשרו. גם אם ידו תיתחב אל לשונות האש 'לשם שמים' ומתוך מטרה מוצדקת ונשגבה - עדיין לא תימלט היד מהלהבות החוכרות. בין אדם לחברו - הוא אש! צערו של יהודי - הוא אש! אש שורפת ומכלה! וכשמציקים לזולת ופוגעים בו, גם אם מתכוונים לטובתו, גם אם מתכוונים לשם שמים - נכוים ונענשים!"

(המבשר תורני - במדבר תשפ"ב)

המרטיטה. "הלא הכלה כבר התכוננה זה ימים רבים ליום חופתה", הוא הסביר בגבורה עילאית, "וכי מסוגל אני לבייש נערה בישראל ולבשר לה כעת, ימים לפני החופה, שהשידוך מתבטל? אנשא אליה והיה אם היותה בעלת מום יפריע לי בהמשך החיים התקינים, אוכל לשלח אותה בגט כריתות, אבל לצער אותה כל כך כעת, לא יקום ולא יהיה!"

שמחת הנישואין יצאה אל הפועל וכעבור שנה, זכה ה'מנחת יצחק' לבן. הלא הוא הרב בעריש ווייס זצ"ל.

כעבור שנים אחדות הגיעה המלחמה הנוראה ונוות-ביתו של ה'מנחת יצחק' נרצחה על קידוש השם. לאחר המלחמה שוב נישא ה'מנחת יצחק' עוד פעמיים - אולם מלבד אותו בן יחיד, לא נולדו לו עוד צאצאים. לימים התברר לו שעל פי דרך הטבע הוא לא היה יכול לזכות לזרע של קיימא כלל וכלל - ואותו בן יחיד, רבי בעריש, נולד לו בדרך נס מופלגת.

ברור היה מדוע זכה לנס הפלאי - בזכות שנוהר שלא לפגוע, חלילה, באותה נערה שהייתה לנוות-ביתו.

שלא להשבית את הנעימה

מקורב היה מרן הגרא"מ שך זצוק"ל אל דודו הגדול, הגה"ק רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל מהמאורות הגדולים בירושלים של מעלה. פעמים רבות היה מתלווה אל דודו בשובו מהישיבה בה הרביץ תורה לתלמידיו הרמים, אל מעונו.

באותו היום הבחין הרב שך בדודו הגדול שמטפס את המדרגות העולות אל ביתו אולם מהר מאור חוזר ויורד מטה. כעבור דקות אחדות שוב עלה הגאון ושוב ירד והמתין. ושוב עלה וירד בחזרה.

ניגש מרן הרב שך אל דודו הנשגב ושאל: "רבי, מדוע אין הרבי נכנס הביתה?"

מענהו של רבי איסר זלמן צדיקא, היה מרטיט:

"בשעה זו מצויה בבית עוזרת ניקיון המסייעת לרבנית לנקות ולסדר. עוזרת זו אלמנה היא ומכך היא מתפרנסת. כשהגעתי אל פתח הבית, שמעתי שהיא מזמרת בקולה. ידעתי אפוא שברגע בו אכנס אל הבית, היא תהיה מוכרחת להפסיק את שירתה. וכי מסוגל אני לגזול ממנה את רגעי הנחת והזמרה הללו? לכן כמתין אני כאן

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מסודר של אייזיק אייזיק
הישיבה

וכאשר באים לשיעור יש לשמוע השיעור היטב, ולהיות חלק ממהלך השיעור, ולאחר מכן יש לחזור את השיעור, וחזרה אין הכוונה רק בעת הסדר של החזרה בישיבה, יש לחזור כסדר על הנלמד, כל עת שיש לבחור זמן מיותר, יש לחזור את הדברים שוב ושוב, וכך יוכל הבחור לקנות קנין בתלמודו

דברי הדרכה מכ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן שליט"א

בישיבה קונים קנין בתורה

אחד מהדברים שהתורה נקנית בהם, הוא 'תלמוד'. עצם הלימוד, ללמוד מפי הרב, לעמול בתורה ולהתעלות בתורה. וזהו הקנין הראשון ששנינו בפרקי אבות.

ולשם כך באים לישיבה הקדושה; ללמוד תורה, שיהיה לבחורים מקום בו מתעלים בתורה, ואכן כל סדרי הישיבות הקדושות מסודרים באופן שיוכלו לבא לידי התכלית, שיתעלו בתורה, בתחילה יש סדר הכנה, ויש לנצל כראוי סדר זה, להכין את הגמרא, ויש לכל בחור לעמול בעצמו כדי להבין את מהלך הסוגיא, ולפעמים כשאין משיגים את המהלך, יש לגשת ולשאול, שכבר אמרו חז"ל היסוד, (אבות פ"ב מ"ח) 'לא הביישן למד', כשמבקשים לעסוק בתורה אל יתבייש מלבוא ולשאול.

לאחר מכן שומעים השיעור, וכאשר באים לשיעור יש לשמוע השיעור היטב, ולהיות חלק ממהלך השיעור, ולאחר מכן יש לחזור את השיעור, וחזרה אין הכוונה רק בעת הסדר של החזרה בישיבה, יש לחזור כסדר על הנלמד, כל עת שיש לבחור זמן מיותר, יש לחזור את הדברים שוב ושוב, וכך יוכל הבחור לקנות קנין בתלמודו.

וכמעשהו בסדר עיון כך מעשהו בסדר בקיאות, יש לשמוע את שיעור הבקיאות כראוי, להיות חלק משיעור ולחזור ולקנות מה שלמדו בשיעור, וכמו כן הוא בעת הסדר הלכה, ובסדר הלכה יש עוד ענין, שמלבד מה שקונים קנין במה שלומדים וחוזרים, יש לידע שעיקר קנין לימוד ההלכה הוא על ידי מה שמקיימים מה שלמדו, ללמוד על מנת לעשות, שלומדים הלכה כדי לידע את המעשה לנהוג כיהודי, 'את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו',

שידעו כיצד לנהוג הלכה למעשה.

ויש לנו לזכור, באופן הקנין של התורה הקדושה, מצאנו בזה כמה דרשות בחז"ל, שמצד אחד נאמר על התורה הקדושה הפסוק 'תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב', (דברים לג, ד), שהתורה הקדושה הרי היא ירושה לבני ישראל, הירושה עוברת לאדם גם בלא קנין, ומצד שני אמרו חז"ל (ברכות נו). 'אל תקרי מורשה אלא מאורשה' מלשון אירוסין וקידושין, והיינו שכדי לקנות התורה צריכים למעשה קנין, וכמו שמצאנו במשנה (קידושין ב.). הלשון 'האשה נקנית', שכדי לבא לקידושין צריכים למעשה קנין, והיינו שהתורה הקדושה על אף שזה ניתן לבני ישראל כירושה, אבל גם כשמקבלים את התורה יש לעשות בו מעשה קנין, כדי שתכנס התורה הקדושה לרשותנו, שיהיה נחשב התורה לקנינו, לחפץ שלנו.

(ע"פ ספר 'ימי הבניין')

חדש! חדש! חדש!

טיפים מיוחדים לקבלת "גישמאק בלימוד" עכשיו בהגשה מיוחדת לבני הישיבות

חייגו **077-222-2666** < שלוחה מס' 3 > 2

באחד הימים ראיתי מודעה על איזה בעל דרשן חשוב שמגיע לדרוש בהלכה ואגדה, פניתי והלכתי לשם, והנה הדרשן הזה הראה בקיאות וגאונות בכל מסכתות הש"ס, דהיינו שהזכיר בכל מהלך דרשתו הרבה מימרות חז"ל, ועל כל מימרא ומימרא ציין בדיוק נמרץ כמה פעמים נזכר מימרא זו בש"ס, ולאחר הדרשה חלשה דעתי והגעתי לשברון לב גדול, כי הרגשתי בעצמי לעם הארץ גדול שאין כדוגמתו, ונתעורר בי קנאת סופרים עצומה

קטעים משיחה מיוחדת של כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א על כוחה של תורה

מאת: ח. יודלביץ

הנה כששהיתי בלאס-אנג'לס, אמרתי שם רעיון זה בשיחה בישיבה דשם, ולאחמ"כ הוסיף לי הראש ישיבה דשם סיפור יפה ונפלא, היה זה לפני שבנו בכורו נכנס לעול תורה ומצות, ונסע עם בנו לארץ ישראל לקבל ברכות מגדולי הדור. וכאשר הגיע לגדול אחד זצ"ל, שאז כבר הוערך גילו ליותר מתשעים ושתיים שנה, ובדיוק אז נעמדו שם להתפלל תפילת מנחה, ובנו בחור הבר-מצוה עמד על יד הרב, והתבונן בו איך הוא מתפלל שמונה עשרה. ולאחר התפילה סיפר לאביו, שהבחין כי בכל תפילת השמו"ע לא זו הרב אף כמלוא נימה, ואף לא שמע ממנו מאומה, אלא שכאשר הגיע למילים 'פתח ליבי בתורתך' שבסוף התפילה, בטרם פסע לאחוריו, רק אז נתלהב לפתע באמרו מילים אלו המדברים מלימוד התורה...

אז הבנתי מה זה נקרא רצון אמיתי, כי הרי יהודי גדול זה שזכה לדעת את כל הש"ס כולו ישר והפוך יחד עם כל ד' חלקי שו"ע, כולל כל ספרי הראשונים והאחרונים, ובקי נפלא בכל התורה כולה, עדיין עומד ומתחנן לה' שיפתח לבו בתורתו. הלא דבר הוא! ואכן כשרוצים באמת, אז בוודאי התפילות פועלות את חלקן.

גדול כוח הרצון המתיר את כל הספיקות

וזה עתה עולה בזכרוני, מה שארע לא מכבר עם איזה אברך שביקש להיכנס ללמוד בכלל ערב אצלנו, אך העלה בפניי את ספיקתו, שמא

זה לי שנים רבות שזכיתי לשמוע מפי קדשו של כ"ק האדמו"ר הגה"ק מצאנז קלויזנבורג זי"ע, ביאור נפלא על מאמר חז"ל השגור ומקובל בפי העולם "אין לך דבר העומד בפני הרצון", דלכאורה יפלא הלא עינינו הרואות בכל יום, כיצד יש לאנשים רבים רצון וחפץ אדיר להשיג איזה דבר מסוים, ואעפ"כ אינם מצליחים בכך, ומשאלת לבבם איננה מתמלאת כרצונם, וגם מצינו להדיא בדברי חז"ל (ברכות ו.) חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה וכו', ואיך יתכן שתגיעהו האונס, הלא אין לך דבר העומד בפני הרצון. אלא הסיבה היא, כי אי אפשר שיהיה לאדם כמה מיני רצונות, ובעל כורחו אין לו אלא רצון אחד ויחידי בלבד, אשר בו הוא חפץ באמת ואליו הוא מקושר ודבוק בכל נימי נפשו, ואכן אין שום דבר בעולם שיוכל לעמוד ולעכב מלהשיג את הרצון הזה, ובלי ספק יצליח לבצע את רצונו האמיתי ולהשיגו בלי שום עיכוב ומניעה כלל. ואילו שאר הדברים אשר הוא טוען שחפץ בהם ואינו משיגם, הטעם לכך כי לאמיתו של דבר אין לו רצון אמיתי בהם בתוככי לבו פנימה, ורק פרי דמיונו מטעהו לחשוב שמשתוקק להם, אך לו יתבונן היטב, יווכח בעצמו שאין לו אלא דבר אחד בלבד שבו הוא חפץ באמת, ואל השאר אין לו רצון אמיתי, ולכן אינו מצליח להשיגם.

וזה אשר נתכוין רבי יוסי בן קיסמא 'איני דר אלא במקום תורה', כלומר, אין לי אלא רצון אחד ויחידי, והוא לדור במקום תורה, כי זהו רצוני ומשאלת לבבי מאז ומקדם, זו ואין בלתי, ורק על ידי זה יש תקוה שאצליח במשימתי ואזכה לגדול בתורה, ואיך תבקשני שארצה לדור במקומך, הלא הרצון החדש הזה ידחה ויבטל ממני את רצוני ושאיפת חיי מאז לדור במקום תורה ולעשות בה חיל. ברם, האמת חייבת להיאמר, שלא די ברצון חזק ואמיתי רק בתחילת הדרך, כי ההצלחה תלויה ועומדת ברצון תקיף וממושך מתחילה ועד סוף, ולא יתכן להשיג תוצאות מבורכות אלא אם בנוסף לשאיפה איתנה להתעלות בתורה, ישנה גם החלטה ברורה שזאת היא המטרה, וממנה אין נסוגים ויהי מה.

עליו להמתין עוד חודש ימים, כיון שיש לו בחודש זה כמה חתונות של חברים, ויהא מנוע מלבוא לסדרי הכולל לעת ערב, ושאלתי אותו למה תבטל 30 שעות בשביל ארבעה ימים שיש לך בהם חתונות? וגם זה עצמו ספק הוא בידי, אם אתה צריך לילך אצל כולם, ומה גם שאפשר לך לילך שם גם לאחר הלימוד בכולל. ובסופו של דבר לא ציית לי ונשאר בספיקותיו, ובינתיים תפס אברך אחר את מקומו, וכך לא היה לו כולל ערב בכל זמן החורף, וכל זה, כי כנראה היה חסר לו הרצון הפנימי, כי עם קצת רצון, היה פושט באחת ובקלות את כל הספיקות כולן.

והערב נא

וכאשר האדם יודע דבר זה שהתורה היא עיקר שבעיקרים, אז אינו מתבלבל רק פותח פיו לבקש מה' הטוב שתהא התורה עריבה ומתוקה בפיו, ובה יעסוק כל היום בעיקר, ורק את מה שיצטרך לו כדבר טפל, יעשה בהכרח, אמנם מיד יחזור לתלמודו, כי זה העיקר. וכאותו מלמד ששאל את תלמידו שהיה צריך לשנן את פסוקי החומש בשבת קודש, והלה טען לו שלא מצא חומש בארון הספרים, מדוע לא ארע פעם שנאבדו לך האופניים? רק ההבדל הוא, שהתורה אינה מתוקה בעבורו אלא היא מרה לו, וכל זה למה? כי אמו אינה שופכת דמעות כמים בברכת 'והערב נא' בכוונה.

וכך מספרים על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שהיה דר בבית חותנו אחרי נישואיו, כי באותה תקופה לא היו לו האמצעים לרכוש דירה בעבורו, ולאחר שעלה לכהן פאר כראש ישיבת 'קול תורה' ביקשו הנהלת הישיבה לתת לו דירה בסמיכות לישיבה, אך חותנו סירב שיעזוב את ביתו, באמרו: 'ספר תורה אין מזיזים ממקום למקום'... ואכן המשיך לדור שם כל ימיו, על אף המרחק הגדול שבין שכונת 'שערי חסד' לשכונת 'בית וגן' - מקום משכנה של הישיבה, ולא עוד, אלא שבכל אותם השנים שחותנו היה עוד בחיים, מעולם לא ישב בראש השולחן אלא בצידו, וזאת גם כאשר היו לו כבר נכדים רבים, וכך נהג שנים רבות עד לפטירת חותנו.

זאת אומרת, שלא היה לו שום רצונות מלבד לימוד התורה בלבד, ועל כן זכה להגיע לאן שהגיע, והן אמנם שלא ישב בראש השולחן של עצמו - שלא היה לו שום עצמיות, אבל ישב בראש השולחן של כל העולם... כי על האדם לדעת שכל מה שיעשה האדם בחפצי העולם הזה, כל זה אינו שווה למילה אחת של לימוד התורה, כמו שכתוב: 'וְכָל חַפְצֵיךָ לֹא יִשְׁווּ בָּהּ' [משלי ג, טו] ואין זה כמליצת דברים בעלמא, שהרי אליבא דאמת כל אלו ההנאות מן העולם הזה הם כאין וכאפס, והחכם עיניו בראשו.

ואנחנו ישראל מאמינים בני מאמינים, מבינים אנחנו שאותם האנשים המקדשים ומטהרים פרטי חושיהם אל הבורא, כוחם היה יפה לראות אותו הקול שאינו פוסק מיום שעמדו רגלי אבותינו על הר סיני, וכמו שאבותינו זכו לראות את הנשמע, כך בניהם הצדיקים זכו כמו כן בדברים כאלו שהם למעלה מן הטבע, כיון שהתעלו במעלות גבוהות בדרכי העבודה דרגא בתר דרגא. באופן שהנהגת עבודתם את בוראם היתה גם כן מעל דרך הטבע - לשבור את הרצון הטבעי, על כן זכו למציאות שמאור קדושת מחשבתם היה להפליא. ובחינה זו

רואים אנו שהחוקרים מגלים היום אחר שנים ממושכות של חקירות ומחקרים, שאפילו דיבורו של בן אנוש רגיל נשאר בחלל העולם ולא נעלם כלל, הצדיקים האלו הקדימום, כי כבר בימיהם הקדמונים כבר יכלו לראות את זאת מגודל קדושתם הפלאית והעל טבעית. וכעין זה כתוב בתשובות הרשב"א בטעמו של דבר של הלאו הכתוב 'לא תקלל חרש', כי הענין של קללה נשאר באוויר העולם עד... ובכן עושים פעמים התרת קללות וכדו'.

ובענין זה עובדא הוי עם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל שבשעה שנלקח למאסר בסיביר שברוסיה ב'עוון' הפצת היהדות, איים עליו החוקר במילים קשות ביותר, אבל רבי יחזקאל לא התפעל ממנו כלל, ואז הגביר החוקר את קולו בצורה מפחידה ביותר. אולם רבי יחזקאל עדיין לא נע ולא זע ממנו כמלוא נימה, וכאן כעס החוקר ושאג עליו - האם שמעת פעם קול כל כך חזק מדברי? השיב רבי יחזקאל - אכן שמעתי קול הרבה יותר חזק, במעמד הר סיני...! וכל זה ללמדנו בא עד כמה אפשר לו להאדם להתעלות בכוח הרוחניות שבתורה לאלו העמלים בה ומכינים את עצמם להשיג מדרגות הצדיקים היושבים ונהנים מזיו השכינה.

כיצד מקבלין את התורה במתנה מהקב"ה

הנה ידועים דברי המדרש, שהשי"ת למד עם משה רבינו ארבעים יום ולא הבין את התורה, עד שהקב"ה נתן לו אותה במתנה, ומקשים העולם על זה, הרי אם היה רוצה ליתנה לו במתנה, למה היה צריך להמתין בשביל כך ארבעים יום, רק הכוונה היא, שמתנות לא מחלקים בחינם, וכי אם רוצים להצליח, צריך קודם להתייגע בהתמדה וברציפות עד כדי מסירות נפש, ורק אח"כ נותנים לו במתנה. וכידוע הוא שהיצר נקרא חנם כדאיתא בזוה"ק, כלומר הוא מציע לעשות דברים מבלי שנצטרך לשלם על זה דבר, אבל היצר טוב עולה לנו בעמל ויגיעה רבה, ורק על ידי זה זוכים לתענוגי אמת, להיות מתענג על ה'.

מה עושה קנאת ספרים

הרבי משתף את הנוכחים בעובדא של 'בדידי הוי עובדא' וממשיך לדרוש, ועולה לי כעת בזיכרוני, ממה שארע לפני כשלושים שנה ויותר בעת שלמדנו בכולל, ב"ה למדנו בהתמדה גדולה וסיימנו את עשרת הסימנים הראשונים של הלכות פסח, וידענו כבר היטב פרטי המחלוקת בדין קמח שנתערב בקמח, אי מקרי 'לח בלח', וגם למדנו את הסוגיא של עכבר נכנס וכיכר בפיו, וכן הדין של תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ ובא עכבר ונטל [סי' תלט סעי' א] וכדומה. ונפשי היתה מלאה בסיפוק ושמחה מרוב הידיעות שרכשתי במשעולי הסוגיות הללו, וכבר אמר דוד המלך: 'פְּקוּדֵי ה' יְשָׁרִים מִשְׁפָּחֵי לֵב'.

או אז באחד הימים ראיתי מודעה על איזה בעל דרשן חשוב שמגיע לדרוש בהלכה ואגדה, ומאחר שרציתי לשמוע קצת דברי חיזוק להתעלות בתורה וביראה פניתי והלכתי לשם, [ה"ה המאור הגדול ידידי היקר רבי יהושע כהן שליט"א מח"ס כרם יהושע, אז עדיין לא זכיתי להכירו כמו עכשיו, רק זכרתי שכאשר למדתי בישיבה הוא הגיע פעם לדרוש שם, ומורי ורבי הגה"ק רבי רפאל בלום מקאשוי

פחות, וכמו שכולם העידו על זה שגם אצלם היה כך.

ולכל בשרו מרפא - תורתו זמנו מתברכים

הסייעתא דשמיא שיש לזה הלומד תורה הוא בלי קץ וגבול, שמכניס הברכה בזמן, דהיינו דבר כזה שלוקח בדרך כלל הרבה זמן נעשה ברבע הזמן. וכמו ששמענו כמה שסיפר אברך אחד שזכה לישב באוהלה של תורה, שאמר על עצמו שראה דבר מעניין, שבאמצע הזמן כשהיה הולך לסדר דברים כגון לשלם חשבונות או לילך לבנק היה לוקח לו כמה דקות ולא יותר, בו בזמן שבבין הזמנים היה לוקח לו סידורים כאלו לפעמים שעות רבות של המתנה וכדו', והוסיף בדברים לומר שכמו שחשב מקודם מתי הוא הזמן שיותר כדאי ללכת, ויתירה מזו אמר שכמה פעמים חשב לסדר כל מיני דברים בהמשך הבין הזמנים, וכל פעם מחדש נפל עליו עצלות גדולה מליך פה ושם, זאת אומרת שהתורה מביאה רוח חדשה על האדם להצליח בהרבה עניינים בדברים הנצרכים לו בקל. שכן גם בתורה עצמה צריכים לסייעתא דשמיא.

להתעורר מקדושת החג - לעשות מעשים

ובכן, צריכים אנו ללמוד איך לאהוב את הלימוד, להתרכז אל העיקר. עלינו להתיישב בדעתנו ברוב דעת ותבונה בענין זה, לעשות חפץ מהתעוררות החג לעלי' בקודש בעבודתנו, שאם לא כן לא יצא מהם מאומה ומפטירין כדאשתקד.

וכההוא עובדא שארע בעת שהגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל ראש ישיבת חכמי לובלין נסע באחד ממסעותיו למדינת אמריקא בה גייס כספים לטובת קיום הישיבה הק', ויהי בשעה שעמד ודרש כדרכו באחד מבתי הכנסיות, הבחין באמצע דרשתו בזקן אחד היושב ובוכה ללא הפוגות כשמעיניו זולגות דמעות כמים. ומשסיים לשאת את דבריו ניגש אל אותו זקן ושאלו לפרש בכיו, לאמור, יאמר נא לי כבודו בשל מה הסער הזה? איזה חלק בדרשתי ריגש אתכם כל כך? נענה הזקן ואמר: לא הדרשה היא אשר הביאה אותי להתרגשות זו, אלא כשהבחנתי במגפיים אשר כבוד הרב נועל על רגליו התרגשתי עד עמקי לבבי, יען כי דומים הם עד למאוד למגפיים של אבי ע"ה שהיה נושא על רגליו...

וכל המתבונן בסיפור זה, יתעורר בעצמו שלא לנהוג כאותו זקן כסיל ובער, ולא לשית אל ליבו רק לחיצוניות החג, אלא לחשוב ולהתבונן מה עשה היו"ט לגופו ונפשו פנימה, להפיק ממנו את התועלת הראויה, כי חובה קדושה היא להתחדש בהזדמנות המיוחדת הזאת, ולהיות משכיל ליקח מהארת החג ולהכניס בעצמו דביקות בה' להיות מקושר באילנא דחיי לעץ החיים לתורת חיים, "מיט א נייעקייט אין א פרישקייט".

(מתוך שיחה מיוחדת)

צוק"ל קם לכבודו מלא קומתו]. והנה הדרשן הזה דיבר בקדשו והראה בקיאות וגאונות בכל מסכתות הש"ס, דהיינו שהזכיר בכל מהלך דרשתו הרבה מימרות חז"ל, ועל כל מימרא ומימרא ציין בדיוק נמרץ כמה פעמים נזכר מימרא זו בש"ס, וגם ידע להצביע בדיוק באיזה עמוד ובאיזה קטע למעלה או למטה בשורה ב' או ג' נמצאת המימרא, וגם ידע לפרט את כל סוגי הגירסאות שיש לגבי מימרא זו וזו מן הבבלי ומן הירושלמי, כיד ה' הטובה עליו.

באותה שעה ראיתי את עצמי עומד אצל גדול הדור ממש, שידוע את כל הש"ס בעל פה, וגם יודע כמה פעמים מוזכר רבי יוחנן וריש לקיש בכל מסכתא ומסכתא, ועד"ז בכל הש"ס כולו, ואם יש גירסא שאין גורסים ריש לקיש רק אמורא אחר - גם את זה ידע לומר, ולפי זה למנות גם כמה פעמים נזכר כן בש"ס! ועד"ז גם בתלמוד הירושלמי. ולאחר הדרשה חלשה דעתי והגעתי לשברון לב גדול, כי הרגשתי בעצמי לעם הארץ גדול שאין כדוגמתו, ונתעורר בי קנאת סופרים עצומה, עד כדי כך שעברו עלי כמה ימים עד ששבה אלי רוחי, ואז התחלתי באמת ללמוד עם רצון חזק במידה כפולה מכפי שהיה לי עד אז - מגודל הקנאת סופרים שבערה בקרבי. ואכן לזכותו י"אמר, שבתוך זמן אחד למדתי את 'כל' הלכות פסח עם הפרמ"ג, ואף חזרתי עליהם כמה וכמה פעמים. אתה הראת לדעת, כי מקנאת סופרים אכן תתרבה החכמה.

יעד ומטרה

כמו כן, בשנות נעוריי בעת לומדי בישיבה, ששם היה הסדר, שבכל 'סוף שנה' היו עושים סיום מסכת, והרבה בחורים נבחנו על כל המסכת מרישא ועד גמירא, ובמסכתות היותר ארוכות נתארכו הלימודים במשך מעט יותר זמן כמו שנה וחצי. והקנאת סופרים דאז היה גדול כל כך, שכל אותם הבחורים שהתכוננו להיבחן על המסכת, כמעט לא היה שייך לדבר עמם בתקופה זו בעניינים של מה בכך, וביניהם אף היו קבוצה של בחורים שבנוסף על שקידתם בכל שעות סדרי הישיבה ביום, התאמצו וקמו בעוד חשכת ליל בליל שיש, ולמדו במשך חמש שעות רצופות, וכל זה מכוח שסימנו לעצמם יעד ברור ומטרה מוגדרת, ולא הניחום לרגע עד אשר עלה מבוקשם בידם, וכך היא דרכה של תורה. ועל האדם להתעורר להתמיד בתורה, ולהשתדל למסור גופו ונפשו להוציא דיבור לפני אלוקים בתורת ה', ואז יזכה להתפשטות הדעת להבין ולהשכיל את דברי התורה.

גם זכור לי מאז, שהיו עמי כמה בחורים שלמדו שו"ע יור"ד ח"א, וכאשר היינו ערים בליל שיש"ס שלמדנו חמש שעות רצופות, היה לנו סייעתא דשמיא מופלגת למעלה מן המשוער, שתורתנו היתה מתברכת, דהיינו שמה שלוקח בדרך כלל עשרה שעות ויותר הצלחנו ביותר מחצי שעות

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של מוקד הישיבה לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חנינם

1-800-20-18-18

פעם אחת שהיתי בקרית טאהש לרגל יומא דהילולא רבא השני של הרה"ק מטאהש זי"ע, ובלייל שב"ק הייתי נוכח בעריכת השולחן של כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש שליט"א. והנה ראיתי דבר נאה מאד, דבעת שחילק הרבי שליט"א את השיריים מאת הקוגל, כשנגמר הקוגל, הורידו הגבאים את המגש מהשולחן, אך לפתע הבחין הרבי שעומד לפניו ילד אחד

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד, על מידת הענווה של גדולי ישראל

בפסוק נאמר (ויקרא ט', ז'): ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה ה'. וכ' רש"י, "קרב אל המזבח - שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת".

הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע מפרש בספרו "נועם אלימלך", שאהרן זכה לדרגה גבוהה זו - להיות כהן גדול, מחמת מדת ההכנעה שבקרב.

וכך הוא לשונו הק': דהנה עיקר הוא לאדם הבושה סימן טוב לאדם שהוא ביישן, וכל המתבייש לא במהרה הוא חוטא (מס' נדרים דף כ' ע"א), ואהרן היה מתבייש מאד מגודל ההכנעה שהיה בו, שכן דרך הצדיק שתמיד הוא בעיניו חטאים על כל נדנדוד עבירה ואפילו דבר קל לעבירה חמורה תחשב לו, ומכניע עצמו ומשפיל עצמו תמיד ובפני רבים מוכיח עצמו, ועל ידי זה מכניס הרהורי תשובה בהשומעים, באמרם אם בארזים נפלה השלהבת מה יעשו אזובי הקיר והם חוזרים בתשובה שלימה.

וזהו שאמר לו משה רבינו עליו השלום "למה אתה בוש", פירוש בשביל שאתה בוש וירא, ואם כן אתה הוא הצדיק השלם הראוי ליקרב למזבח, "לכך נבחרת", שכן הוא ראוי לצדיק להתנהג בעבודתו יתברך שמו, וזהו ויקרב אהרן אל המזבח, רצה לומר כיון

מסופר, שכשנסע הרה"ק רבי ארון לייב מפרמישלאן זי"ע אל הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע, ציוה על עגלונו להחליף עמו מקום ואף את כובעו של העגלון לקח והלביש לעגלון את הספאדיק שלו. כשהתקרבו לעיר ובאו לקראתם קבוצה של תלמידי רבי מנחם מענדל ששלחם לקבל את פני הצדיק, מיהרו התלמידים לעגלון הלבוש ספאדיק וקיבלו שלום ממנו, רק הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע ניגש לעגלון המדומה ואמר "שלום עליכם" רבינו, שאלהו רבי ארון לייב "איך הבחנת בדבר?", ענה לו הרה"ק מראפשיץ "ראיתי באיזו שפלות אתם מנהלים את הסוס, וידעתי שאתם הרבי הקדוש".

משוגע אחד ששמו היה "מיכאל"

סיפר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שפעם נכנס אל מרן ה"סטייפלר" זצ"ל ומצאו שדעתו מבודחת עליו. שאל אותו רבי יעקב "לשמחה מה זו עושה", אמר לו ה"סטייפלר": אתה בוודאי זוכר ר' יעקב, שבישיבה בביאלסטוק למד אתנו משוגע אחד ששמו היה "מיכאל" והיוו הילדים רצים אחריו ומלגלים עליו, יום אחד הגיע אותו מיכאל ואמר שהוא מיכאל המלאך, שאלוהו "מנין לך?", ואז פתח והראה להם פסוק בתנ"ך שכתוב בו אודות המלאך מיכאל, אמרו לו הילדים, הן אמת שכך כתוב, אבל איפה כתוב שאתה הוא זה מיכאל המלאך, והיה צועק עליהם ואומר אתם כופרים ואפיקורסים, אינכם מאמינים בתנ"ך, והם משיבים: אנו מאמינים שמיכאל הוא מלאך אבל מנין שאתה הוא זה...

המשיך ה"סטייפלר" ואמר לר' יעקב בצחות: היום מישהו הזכיר לי את "מיכאל המלאך" שלמד אתנו בישיבה. היה זה כאשר נכנס אלי מאן דהוא עם שם מבני משפחתו הזקוק לרפואה שלימה, ונתתי לו ברכה לרפואה שלימה. הלה התעקש שברכה לא מספקת אותו, והוא רוצה הבטחה.

אמרת לי: הבטחה? מניין לי הכוח להעניק הבטחות? אמר לי האיש: הרי כתוב במפורש "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". אמרת לי: אכן כתוב במפורש, אבל מי אמר שזה אני?...

ה"חתם סופר" שלח מכתב לגרעק"א להודיע לו מה טיבה, והגאון השיב לו במכתבו דברי שבח ותהילה, שהיא יראת שמים בתכלית, כלה נאה וחסודה, אילת אהבים ויעלת חן, אך סיים בהערה זו: אולם הרי כבוד תורתו חשקה נפשו הטהורה לקיים כל דברי חז"ל, ולמלא אחר מה שאמרו בגמרא במסכת פסחים (דף מ"ט ע"א): לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם, ואני בעוונותי הרבים לא הגעתי להיקרא תלמיד חכם...

על מכתב זה השיב ה"חתם סופר": דברי כבוד גאונו בנוגע למעלת בתו נאמנים עלי כמאה עדים, ברם לבי נוקפי ממה שאמרו שם חז"ל בגמרא הנ"ל: לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בתו לתלמיד חכם. ואני מסופק אם הגעתי לכלל תלמיד חכם, ואם אני ראוי להיות חתנו...

סוף דבר היה, שהגאון רבי דניאל פרוסטיץ הצליח לשכנע את שני הגאונים ולהשיא "בת תלמיד חכם" ל"תלמיד חכם"...

עמדו כך שני הצדיקים על מפתן בית הכנסת

מסופר, שכאשר נחנך בית הכנסת בעיר קאליב, כיבד המרא דאתרא הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע את הגה"ק בעל ה"שמח משה" מאוהעל זי"ע להיכנס תחילה לבית הכנסת. מיאן ה"שמח משה" להיכנס תחילה, וטען שמשום כבודו של הרה"ק מקאליב ה"מרא דאתרא" ראוי שיטול הוא חלק בראש. ואולם הרה"ק מקאליב ביקש כי האורח הנכבד והקדוש, והגדול בתורה ובצדקות, יכנס הוא ראשון.

עמדו כך שני הצדיקים על מפתן בית הכנסת, זה אומר "אנא, היכנסו אתם תחילה!" וזה אומר "אדרבה, עליכם להיכנס תחילה!" עד אשר אמר הרה"ק מקאליב לרעהו בעל ה"שמח משה": ממה נפשך, בין איך גרעסער? הייס איך אייך אריין גיין! זענט איר גרעסער? נו, גייסט אריין! [אם אנכי הוא הגדול? א"כ הנני מצוה עליכם להיכנס ראשון, ועליכם לשמוע לדברי! ואם כבוד מעלתו הגדול? א"כ בודאי ראוי שהוא יכנס!...]

(מתוך נועם שיח- מכון אפריון לשלמה)

ששמע ממושה שכך הוא המדרגה המעולה הבושה וגודל ההכנעה בלב, ועשה כן ויקרב אהרן אל המזבח, פירוש שהיה מקרב עצמו תמיד אל המזבח, שהיה מוצא בעצמו חסרונות והיה מחשב תמיד שצריך למזבח כפרה. עכלה"ק.

נתלכלך קצת השטריימל שלו שבלט למעלה ונגע בהמנורה

מסופר, שפעם נכנס אחד מיוצי"ח של הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל זי"ע קצת מאוחר לשולחן הטהור של זקינו הרה"ק, וכשעבר תחת מנורה התלויה שהיתה דולקת עם שמן, נתלכלך קצת השטריימל שלו שבלט למעלה ונגע בהמנורה, כשקרב למקומו אצל השולחן, פנה אליו הרה"ק ואמר לו במוסר השכל: זעסט מיין קינד, אז מ'בייגט זיך פארשמירט מען זיך ניט [היינו כשאוחזים במדת הענוה והשפלות, לא מתלכלכים בדברים בלתי הגונים]...

פעם אחת שהיתי בקרית טאהש

פעם אחת שהיתי בקרית טאהש לרגל יומא דהילולא רבא השני של הרה"ק מטאהש זי"ע, ובלייל שב"ק הייתי נוכח בעריכת השולחן של כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש שליט"א. והנה ראיתי דבר נאה מאד, דבעת שחילק הרבי שליט"א את השיריים מאת הקוגל, כשנגמר הקוגל, הורידו הגבאים את המגש מהשולחן, אך לפתע הבחין הרבי שעומד לפניו ילד אחד, וממתין לקבל שיריים מהקוגל, הורה הרבי מיד שיביאו בחזרה את המגש, והרבי לקח כף גדול שהיה מונח על השולחן וליקט כל הפירורים של הקוגל שנפלו על המגש, עד שמילא את הכף, ונתנו להילד...

כשהגאון רבי דניאל פרוסטיץ זצ"ל

הציע להגה"ק ה"חתם סופר" זצ"ל שידוך

בספר "חוט המשולש" מסופר, שהגאון רבי דניאל פרוסטיץ זצ"ל (חבר בית דינו של ה"חתם סופר" זצ"ל) הציע להגה"ק ה"חתם סופר" זצ"ל שידוך בזיווג שני את בתו של הגה"ק רבי עקיבא איגר.

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

1800-20-18-18

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

המוקד לבני הישיבות מיסודו של אהרן יחימי
הישיבה

קשה לך
בלימוד?

יש לנו בשורה
בשבילך!

"פעם אמר לי מורי ורבי, כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זיע"א משפט קצר שמקפל בתוכו משמעות רחבה מאוד: "א ברעק'ל אובער א אייגענס'... "שיהיה פירור אחד, אבל שיהיה שלך". עדיף סברה אחת קטנטנה שהשבת עליה בעצמך, מלצטט סברות מלוקטות

שיחה מיוחדת ומלאת הוד עם מורי ורבי הגאון רבי צבי כץ שליט"א, ראש ישיבות 'חזון נחום' - 'טל תורה', על דרכי הלימוד הנכונות לבחורים בישיבות חסידיות • חלק ג

מאת: יעקב א. לוסטיגמן

בחלקים הקודמים של השיחה באנו את דבריו של ראש הישיבה שליט"א, נגד אמירת סברות עיוניות שהבחור הלומד אינו מבין אותן ואינו מזדהה עימן. ראש הישיבה הדגיש שבחור המתרגל מגיל צעיר לומר סברות למדניות שעמוקות מהשגתו, מרגיל את עצמו ללמוד מן השפה ולחונן, ולא מעמקי הלב ומהבנה אמיתית של הדברים.

עוד הקדיש ראש הישיבה דברים באריכות לעודד לימוד ממוקד של בחורים בסדרי 'הכנה' ו'חזרה', בדברי הגמרא עם רש"י ותוס', ורק ראשון אחד או שניים, בלי להתפזר בין דברי הראשונים והאחרונים והעמסת פרטים רבים שהבנה של הלומד בהם אינה מושלמת, מה שיוצר חוסר בהירות ופוגע בפגיעה אנושה ביכולתו של הלומד ליהנות מהלימוד ולהרגיש את הטעם המתוק שבלימוד הגמרא.

לנוכח האמור אנו שואלים את ראש הישיבה שליט"א, מה בכל זאת נקרא ללמוד בעיון? אם לא לומדים ראשונים ולא לומדים אחרונים, איפה הלימוד העיוני?

על כך משיב ראש הישיבה: "בוודאי שצריכים ללמוד ראשונים, אבל צריך לעשות את זה בצורה נכונה ובמינון הנכון. הלימוד צריך להיות קודם כל של הגמרא בצורה יסודית, בלי לוותר ובלי לדקלם דברים שלא הובנו, מה שלא מבינים צריכים להתאמץ שוב ושוב עד שבסוף מבינים, גמרא עם רש"י ותוס', לאחר מכן לומדים ראשונים לפי הסדר שלומדים בישיבה, שואלים את הר"מ או ראש הישיבה מה צריך ללמוד, ומעיינים, ומנסים להתחבר ולהבין את הפנימיות שבדברים, לא רק לצטט ולדקלם.

"אמרת פעם לבחורים, כשלמדנו 'חזקת הבתים', למה הגמרא מתחילה שם כל הלכה בסיפור: "ההוא גברא", ועוד פעם "ההוא גברא", וכו'? התשובה היא שאנחנו צריכים ללמוד את הגמרא כאילו זה קורה עכשיו במציאות, כמו ששומעים סיפור, להיכנס לאווירה, להיכנס לדמות, להבין את הכאב של הטוען, להבין את ההיגיון שבדברי הנטען, מה רוצה התובע מהנתבע, ולמה הנתבע חושב שהוא פטור מלשלם, מה אומר רבא, ולמה אביי לא מוכן לקבל את דבריו??? "העיסוק בדברי הגמרא צריך לבוא מהנפש פנימה, מעמקי הלב, אנחנו צריכים לכאוב את כאבו של הניזק, אנחנו צריכים לנסות

ולהבין את המזיק, מה הוא חושב, אם אנחנו היינו במקומו האם היינו מקבלים את טענת הניזק או שהיינו טוענים כנגדו טענה אחרת???

הסברא של הגר"ח והסברא של ה'בעלבת'

"יש סיפור מאוד מעניין עם הגאון רבי חיים מוולאזין בעל 'נפש החיים', שפעם למד איזו סוגיא והתייגע מאוד על הבנתה, עד שלאחר יגיעה ועמל שנמשכו שעות ארוכות עלתה בראשו סברא נפלאה שהסבירה את התמיהות שלו. הוא מאוד שמח בחידוש הנפלא שהתחדש לו.

"כעבור ימים אחדים ישב הגר"ח בדין תורה שהתנהל בין שני בעלי בתים, שהיה ביניהם ויכוח על עניין ממוני. תוך כדי הדיון, השמיע אחד מבעלי הבתים סברא מעניינת שנועדה להוכיח שהצדק עמו ולא עם הטוען כנגדו. ואיזו סברא הזכיר אותו אדם? את אותה הסברא שרבי חיים התייגע במשך שעות רבות כדי לחדש אותה.

"יצא משם רבי חיים עם חלישות הדעת גדולה מאוד. הוא לא הבין איך ייתכן שהוא, ראש ישיבה ודיין ותיק שכל ימיו הוגה בתורה בעיון ובכל זאת השיג את הסברא הזאת על ידי עמל ויגיעה רבה, ואילו אותו בעל הבית פשוט שאינו תלמיד חכם מופלג, הגה את הסברא הזאת בלי להתאמץ, תוך כדי להט הוויכוח על העניין הכספי.

"לאחר זמן התיישב רבי חיים בדעתו ואמר, מילא אותו יהודי חשב על הסברא הזאת כי על ידה הוא רצה להרוויח עשרת אלפים רובל,

רבי יחזקאל שמע מהשאלה שהבחור לומד בצורה לא נכונה. הוא קרא לו ואמר "בחור'ל קום נאר אהער... בוא הנה רגע... אני אלמד אותך מה זה קושיא ואיך שואלים שאלה!!!"

הנה רגע... אני אלמד אותך מה זה קושיא ואיך שואלים שאלה!!! זה התפקיד של הראש ישיבה ומגידי השיעורים, ליישר את הבחורים!!! "אבל כאן אנחנו נכנסים לעוד בעיה גדולה שיש בדורנו. עולם התורה גדל במהירות ואיתרבו ספסלי בבתי המדרשות בלי עין הרע... זה דבר נפלא, אבל זה יצר בעיה גדולה מאוד, בדמות ישיבות ענקיות עם מאות בחורים. זה התחיל בישיבות הליטאיות וכיום למרבה הצער גם בישיבות החסידיקות התופעה הולכת ומתרחבת. יש היום מקומות שבשיעור אחד יושבים מאה בחורים ואף יותר, ויושב מגיד שיעור אחד. בכאלו מקומות אי אפשר לשאול שאלות, אפילו בחור שרוצה לדבר עם המגיד שיעור ב'סדרים', צריך להמתין בתור מספר ימים וגם אז לא בטוח שהוא יקבל הזדמנות ושלמגיד שיעור תהיה סבלנות אליו באותו רגע... נו... בחור כזה באמת אין מי שיישר אותו, הוא עלול להישאר עקום חלילה וחס. תשאל אותו מי מלמד אותך תורה??? אין לו תשובה, אף אחד לא מלמד אותו! אף אחד לא בודק אם הוא באמת לומד כראוי או שהוא מטפס על סולמות עקומים ומגיע למקומות לא נכונים.

"כשפתחנו את ישיבת 'חזון נחום' לפני למעלה משלושים שנה, אמר לי מורי רבי בעל ה'נתיבות שלום' זיע"א, שהוא נותן לי עצה טובה: "תשתדל שבישיבה שלך יהיו עד 100 תלמידים, לא יותר". הוא גם הסביר את דבריו ואמר לי: "כל עוד יהיו לך עד 100 תלמידים אתה תהיה ראש ישיבה. כשמספר הבחורים יהיה גבוה ממאה, אתה כבר לא תהיה 'ראש ישיבה', אלא 'ראש בית מדרש'..."

כשאדם צריך לשלם סכומי עתק שכאלו, הוא עושה כל טצדקי שבעולם ויכול לחדש סברות שונות ומשונות כדי להצדיק את עצמו. אבל אני חשבת על הסברה הזאת למרות שלא היו לי עשרת אלפים רובלים המונחים על הכף, ולכן זה הגיע רק אחרי עמל ויגיעה רבה. "מהסיפור הזה", משלים ראש הישיבה שליט"א את הדברים, "אנחנו לומדים יסוד חשוב מאוד: כשעל הכף מונחים עשרת אלפים רובל, זאת לא בעיה לחדש חידושים ולומר סברות מופלאות. אדם שמבין את חשיבות התורה, אדם שמבין כמה כל מילה מהתורה שווה, אדם שמרגיש שהוא אוסף יהלומים בכל דקה שהוא לומד תורה, אצלו זה לא עמל ולא יגיעה, זה מגיע לו בקלות ובאופן טבעי, אבל כדי להגיע להרגשה הזאת צריך קודם להתייגע רבות.

"אבל חשוב לדעת ולהבין שהיגיעה הכרחית כדי להרגיש את הסיפוק בלימוד התורה. אדם שבסך הכל חוזר על סברות של אחרים ולא אמר שום סברה מעצמו, איך יוכל לשמוח בלימוד??? "פעם אמר לי מורי רבי, כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זיע"א משפט קצר שמקפל בתוכו משמעות רחבה מאוד: "א ברעק'ל אובער א איגענס'... "שיהיה פירור אחד, אבל שיהיה שלך". עדיף סברה אחת קטנטנה שחשבת עליה בעצמך, מלצטט סברות של כל ראשי הישיבות של הדורות האחרונים, כי אלו לא הסברות שלך. "כשמתרגלים מגיל צעיר ללמוד ככה, להתחבר למה שאומרים, לדבר רק מה שמבינים ולא לזרוק סיסמאות חלולות, להתאמץ בלימוד, להתייגע על דברי הגמרא והראשונים, כשמתרגלים לצורת הלימוד הזאת, זה נשאר לדורות, וממשיכים לאורך ימים ושנים בסייעתא דשמיא לעסוק בתורה מתוך שמחה והנאה".

עד 100 בחורים!

אחר כל הדברים הללו אנו שואלים את ראש הישיבה שאלה קשה במיוחד... הדברים הללו טובים ומצוינים בתיאוריה. השאלה היא כיצד מבצעים אותם למעשה, איך יכול בחור צעיר להנחיל לעצמו את הלימוד בצורה הזאת, כשרבים וטובים לא הצליחו בכך לפניו... "בשביל זה צריך רבי", מסביר הגר"צ כץ שליט"א. "באמת אי אפשר לצפות מבחור שיעשה את זה לבד. בחורים צריכים שיהיה להם רב ומורה דרך בלימוד, ובשביל זה יש ישיבות. כך עברה התורה לאורך כל הדורות, כך קיבל משה תורה בסיני וכך לימדו אותה רבותינו לאורך הדורות מרב לתלמיד. אף אחד לא אמור ללמוד לבד בלי שיהיה לו רבי ומורה דרך בלימוד.

"ראש הישיבה הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שאל אותנו בחור שאלה באמצע השיעור. רבי יחזקאל שמע מהשאלה שהבחור לומד בצורה לא נכונה. הוא קרא לו ואמר "בחור'ל קום נאר אהער... בוא

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של מוקד הישיבה לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

ההתרמה נמשכה, ולפתע פתח את הדלת אחד מבחורי ישיבת ראדין, פשוט ועני. העסקנים נזעקו לשלוח אותו מהחדר לבל יפריע להתרמה החשובה, ולבל יפגע באוירה הייחודית והיוקרתית... אך ה'חפץ חיים' שם לב לכך, ומיהר אל אחד מהם: 'צא ושאל את הבחור האם הנושא דחוף. ואם הוא דחוף - הכנס אותו מיד'!

**נקודות אור על זכותנו בתורה הקדושה מהרה"ח רבי שמעון צבי גנץ שליט"א
ר"מ בקהל חסידים אלעד ומשגיח רוחני בישיבת מבצר התורה**

כי הם חיינו ואורך ימינו

העסקנים נזעקו לשלוח אותו מהחדר לבל יפריע את ההתרמה החשובה, ולבל יפגע באוירה הייחודית והיוקרתית... אך ה'חפץ חיים' שם לב לכך, ומיהר אל אחד העסקנים: 'צא ושאל את הבחור האם הנושא דחוף. ואם הוא דחוף - הכנס אותו מיד'!

- - אמר.

העסקן יצא, וכששב - אמר כי הבחור אומר שהשאלה דחופה. 'הכנס אותו בבקשה' - אמר ה'חפץ חיים', ועצר את ההתרמה בעיצומה. הבחור קרב אל ה'חפץ חיים' ביראת כבוד, ולחש על אוזנו שאלה קצרה, שאחריה השתררה שתיקה ארוכה... הגבירים הביטו בנעשה בעיניים המומות. הן התכנסנו כאן למטרה חשובה ועילאית שה'חפץ חיים' בעצמו העיד עליה וטרח עבורה. ולפתע - הפסקה בעיצומה של ההתרמה בשל שאלתו של בחור מן המניין?!

ה'חפץ חיים' לא מיהר לענות, ודקות ארוכות קימט את מצחו עד שהשיב. עיניו של הבחור אורו, ניכר היה שהתשובה סיפקה אותו ופשטה את לבטיו, אך ה'חפץ חיים' לא מיהר לעזוב אותו... עוד משהו רצית לשאול? - שאל באינסוף סבלנות ואהבה... 'לא, תודה' - השיב הבחור ופנה לצאת, וה'חפץ חיים' - רבן של ישראל, ממרום גילו ומעמדו טרח וקם מהכיסא, וליווה את הבחור עד הדלת, שם נפרד ממנו בחיוך אוהב ולחיצת יד חמה...

תכונה רבה הורגשה באותו יום בעיירה ראדין ובגלילותיה. מרכבות הדורות עשו את דרכן לעיירה, נושאות עליהן את גדולי העשירים ואילי ההון מהסביבה, אשר נקבצו ובאו כולם ל'דינר' - מסיבת התרמה מיוחדת, בנשיאות ובהשתתפות רבן של ישראל, הכהן הגדול מאחיו, ה'חפץ חיים' זצ"ל.

לא היתה זו מסיבת 'דינר' רגילה, שהרי לא בכל אסיפה כזו משתתף ה'חפץ חיים', ואף נושא בה דברים. מדובר היה בענין של 'פיקוח נפש' - במגבית חירום להצלת בית החולים היהודי שבפאתי ראדין, שמצבו הכלכלי החמיר עד שהיה חשש כי לא יוכל לטפל בחולים הבאים אליו... כששמעו הגבירים נדיבי הלב על דבר ה'דינר' הדחוף, ומשהבינו את חשיבותו הרבה לאור העובדה כי רבן ומאורן של ישראל ישתתף ב'דינר' ואף ישא בו דברים - לא היה איש מהם שחשב לוותר על ההשתתפות במעמד הייחודי. וכך, בשעת ערב מוקדמת באולם המיועד, התייצבו ובאו 14 העשירים הגדולים ביותר במחוז, ונכנסו בזה אחר זה...

מיד אחר כך, הגיפו העסקנים את דלת המקום. היה ברור כי הצלחת האירוע תלויה בשקט שישורר בו וביוקרתו האלגנטית, ולא יתכן כי כל הרוצה להיכנס ולהשתתף יוכל לעשות זאת. המעמד החל כשה'חפץ חיים' מקבל את התורמים בחום, מאציל עליהם מברכותיו, ואחר כך - נשא את נאומו על החשיבות הרבה לתרום מיטות לבית החולים...

כשסיים את דבריו, החלה מלאכת ההתרמה. ה'חפץ חיים' בעצמו, הוא ולא אחר, עבר בין השולחנות, ופנה לכל אחד ואחד מהגבירים בבקשת תרומת מיטה או שתיים. היה גביר אחד שתרם מיטה אחת שעלותה מאות רובלים, והיה גם גביר אדיר, שהיקף נכסיו נאמד במאות מיליוני רובלים, שתרם לא פחות מ-15 מיטות לבית החולים בעלות של כעשרת אלפים רובלים!

ההתרמה נמשכה, ולפתע - פתח את הדלת אחד מבחורי ישיבת ראדין. בחור פשוט ועני, שמכנסיו הקרועים ובגדיו הבלים - היו ההיפך המוחלט מהאוירה העשירה והיוקרתית ששררה ב'דינר'.

בכל פינה בתבל, יושב ילד ומשנן משניות, בחור ממהר לסדר, אברך לומד בהתמדה, עמלי הכפיים - מתרכזים בשיעור היומי, לומדים וקונים עוד דף ועוד דף, עוד משנה ועוד הלכה...

הלא כה דיבר בקשו לאמר בעל התניא ז"ע על סגולת ההתאספות גם ללא אמירת דברי תורה. וכך נכתב בספר התניא (אגרת כג): שמעתי מרבותי, כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אם שאינם מדברים בדברי תורה, תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשריא עליהו, עד שהיה מתבטל ממציאיותו לגמרי". מבהיל!

הדברים מבוארים הדק היטב בדברי חכמינו זכרונם לברכה בעלי המדרש: "אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם; תהיו כולם ביראה אחת ובעצה אחת" - כך ביאר בהזדמנות כ"ק מרן בעל "שפע חיים" מצאנו ז"ע [תודות לידי הרה"ג א. י. בלומנטל שליט"א שהמציא לידי דברי הקודש]: עיננו הרואות את ההתגברות של היצר הרע בענין פירוד הלבבות, אינו נותן מנוח שיהיו כולם עובדים את הבורא במטרה אחת. כל אחד מישראל יש לו השפעה על הכלל כולו, הנה על ידי שיהיו כולם כאחד, בלב אחד ובאחדות הלבבות על ידי כך יהיו כולם ביראה אחת, ובכך בוודאי יזכה האדם כי אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם' - אותו פירוד הלבבות - אותו מעשה שטן המנסה תמיד בכל כוחו להפריד את ההתאספות וההתחברות, אותו תזכו לסלקו מן העולם כליל ותזכו לעבדו: ביראה אחת ובעצה אחת'. ברכותיה טובותיה והשפעותיה של התורה לא יוכלו לשכון בתוכי יחידים, אלא כאשר יתקבצו כוחם של רבים ויהוו כוח-מחץ לעמוד מול רוחות הנושבות ברחובה של עיר, או אז בזכות כוח התורה היא תהיה מליצת יושר לנחות הצלחה וברכה בכל אשר יעשו.

"צבי חמיד ורגיג דילאון בלעותא"

היגיעה והעמל בתורה הינם תנאי נחרץ להשגת חוקי אורייתא. כך מובא בספרי: אמר להם משה לישראל: שמא אין אתם יודעים כמה צער נצטערתי על התורה; כמה עמל עמלתי בה; וכמה יגיעות

ה'חפץ חיים' שב לשולחן, וביקש להמשיך את ההתרמה. רגע לפני, שמע גביר אחד מפטיר: 'כבוד כזה לבחור פשוט... מעניין כמה מיטות תרם הבחור הזה לבית החולים...'

באותו רגע, נזעק ה'חפץ חיים' והגיב: 'הבחור הזה תורם מדי יום חמישים מיטות לבית החולים, כל יום - חמישים מיטות!' עתה הפכה השתיקה באולם, לאלם משתק והלם מפליא. חמישים מיטות?! - תמהו הנוכחים איש אל רעהו, והלא מכנסיו יעידו עליו שאין לו פרוטה לפרוטה, שאינו בר יכולת לשלם ולו מיטה אחת! חמישים מיטות הוא תורם?! כל יום?!

ה'חפץ חיים' נענה והסביר בנועם: כן! הבחור הזה לומד מדי יום שעות ארוכות, ולימודו מביא בכנפיו ומעורר רחמי שמים מרובים, שמונעים מדי יום מכמה עשרות אנשים לחלות, ועוד כמה חולים הוא מבריא ושולח הביתה... בלעדיו, היו יכולים להיות לנו קליינטים רבים נוספים לבית החולים, ובלימודו - הוא חוסך לנו לפחות 50 מיטות ביום! - היש מישהו כמוהו הזכאי לכבוד מלכים? האם יש תורם נכבד כמוהו לבית החולים?!

את הסיפור כתב בנו של ה'חפץ חיים', בעדות אישית, בקונטרס 'מדרכי אבא' שהוציא לאור. וללמדנו בא:

בכל פינה בתבל, יושב ילד ומשנן משניות, בחור ממהר לסדר, אברך לומד בהתמדה, עמלי הכפיים - מתרכזים בשיעור היומי, לומדים וקונים עוד דף ועוד דף, עוד משנה ועוד הלכה...

ברגעים הללו, כשאנו לומדים מתחוללת מהפכה: שם למעלה - נפתחים שערים שמים, מושפעים ישועות וחסדים גלויים ונסתרים. וכאן למטה - תאונות דרכים נחסכות, מטופלים מבריאים, ניתוחים מצליחים, אנשים בריאים נשארים כאלה...

איננו יכולים לשער ולהעריך, כמה רחמי שמים התורה שלנו מעוררת, כמה ייסורים היא מונעת, כמה טרגדיות היא עוצרת! זוהי סגולה ייחודית של לימוד התורה הקדושה - שמחוללת מופתים, מונעת צער, מטפלת באסונות עוד לפני שהם קורים, ומספקת לכולנו חיים טובים ואיכותיים יותר!

בעת עסקנו בתורה, ובכל שעה ורגע, נזכור מה התורה שלנו פועלת, ותורתו של כל יהודי, בכל מקום, בכל גיל, בכל צורת לימוד.

אחדות להצלחה בתורה

בינו נא זאת: עם ישראל בפסגת גדולתו, למרגלות הר סיני, התברך והשתבח בברוכה מכל המעלות: "כאיש אחד בלב אחד" - כך פירש רש"י הקדוש על הפסוק הנאמר בקבלת התורה ויחן שם ישראל כנגד ההר. האחדות הינה תנאי הכרחי לקנין התורה, ואין כמותה כדי להפוך את כולם ככלי קיבול ראוי לקבלת התורה. בכח ה'יחד' ניתן לכבוש את כל הפסגות, אפשר להתגבר על כל הקשיים - להינשא ולהתרומם.

אין איפוא פלא על מה שהפליגו רבות צדיקי עליון ושרי תורה על מעלת וחשיבות האחדות וההתאספות כי רבה היא - בשל כך נהגו תמידין כסדרן להתאסף חסידים ואנשי מעשה בסעודות מרעים ולהתכנסויות של שבת אחים בשבתות ובמועדי קודש.

חיי שעה ועוסקים בחיי העולם הבא, מתוך התבטלות מוחלטת לתורתנו הקדושה.

גם אלו שנאלצים לעסוק בפרנסה ולהביא מחיה וטרף לביתם, גם המה אינם מוכנים לוותר על השעתיים של קביעות עיתים לתורה, חברותא או שיעור, חוק ולא יעבור. הם חשים בנפשם כי ללא לימוד התורה לא ניתן להמשיך את היום. ומבלי לפקוד את דפי התלמוד חיים אינם חיים. חייבים למלא את המצברים.

אשרי העם שככה לו.

"אין גדולה כתורה - אין דורשיה כישראל!"

כל נפש מתרגשת עם קבלת המתנה הטובה והיקרה בעולם - היא התורה הקדושה. המתנה הזו, היא עיקר חיינו, כי הם חיינו ואורך ימינו. הציר המרכזי עליו סובב היהודי הוא התורה - הוא מבקש ליכות בה' ותן חלקנו בתורתך. "הוא יפתח ליבנו בתורתו" ועוד, הוא פועל על פיה - מקיים את המצוות ודבק בדרך התורה, וגם משקיע בה את מיטב זמנו וכוחותיו - בלימוד רציף, עמוק, אהוב וחביב של סוגיות התורה, אם בסדרי לימוד ממושכים, ואם בקביעות עתים, בשיעורים יומיים ובדרשות מזדמנות.

אין סגולה כתורה, אין עוסקיה כישראל! כל לב יהודי כְּמִן וְכֹסֶף, מבקש ליכות בתורה הקדושה, להתחבר אליה ולחוש אותה בוערת ומוטמעת בעצמותו.

התורה מגינה עלינו; משמרת את כל לומדיה וחוסכת מכל המעיינים בה מיני צער ועגמת נפש - כך אילפו אותנו בינה ותבונה נכונה רבותינו צדיקי הדורות שבכל דור.

בורא עולם, אשר בחר בעם ישראל מכל האומות להיות לו לעם, נתן להם את הדבר היקר ביותר מכל היקום והבריאה: את התורה הקדושה; למען יהגו בה בכל עת ובכל זמן, יומם ולילה, ישמרו משמרתה, ולא יחדלו מלנטור ולשמור כל חוקותיה ומצוותיה.

מתוך רוב שמחה, בריקוד על שזכינו בכך, הבה נצא בשירה סוחפת ומרוממת, מרגשת ומעוררת:

אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה! ---

יגעת בה; נכנסתי לבין המלאכים... לבין השרפים... נפשי נתתי עליה, דמי נתתי עליה, כדרך שלמדתי אותה בצער, כך תהיו למדים אותה בצער.

לזאת יקבע האדם בלבו כי לא יזכה לכתר תורה, אלא על ידי עמלו ויגיעתו בתורה בכל כוחות נפשו. וכבר קבע לנו הנשר הגדול הרמב"ם (פ"ג מה' ת"ת הי"ב): "אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה". הגם שנאמר בכל המצוות וקיומן, "וחי בהם" ולא שימות בהם (יומא פה), אך לא כן בלימוד התורה אשר ע"י שהאדם יגע בנפשו להבנת דברי התורה ובהירותם, בכך ישוב ויחיה את נפשו בחיים נצחיים וערכיים.

שאלו את הרבי הקדוש הצדיק רבי יעקב צבי מפוריסוב, הרי אמרו: כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה, אם כן - הקשו, וכי עלינו ליהפך לפחחים, כדי שיתקיים התורה שבידינו?! השיב: מלאכה אמרו, ולא אומנות. מלאכה פירושה - יגיעה; עמל; עבודה! קיום התורה תלויה במידת היגיעה שתתייגע עליה.

דמשתכחין בצערא דילהון ועסקין בחדוותא דילי. למרות ניסיונות החיים הקשים; למרות מכשולי היצר הניצב בכל פינה; למרות קשיי היום-יום; מתחזקים בני ישראל, כל אחד באשר הוא, בלימוד התורה, בהרבצת התורה, בקביעת עיתים לתורה, והדומה להן.

מה נהדר החיזון הכביר בכל פינה ובית המדרש, כוללים וישיבות, קבוצות קבוצות אשר כל חייהם אינם אלא לימוד התורה. ביגיעה צרופה עמלים אלו עמלי התורה; בעמל כביר אבל אור גדול זורח על פניהם. לרבים מלומדי התורה בדורינו הכיס ריק והפרוטה אינה מצויה, אבל חוט של חסד משוך על החיים. איש אינו יודע מהיכן ירק זה חי, אבל הוא חי ותוסס ומחדש ומגלה נפלאות.

אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא. יהודים תורניים העוסקים בהוויות אביי ורבא יומם ולילה - הופכים עצמם לתורה'דיגע יודין', ליהודים מלאי רוחניות המשפיעים מעטה של קדושה לכל סביבתם, ומקדשים שם שמים בכל הליכותיהם.

זו העת להוקיר ולהפליג בשבחם של לומדי התורה די בכל אתר ואתר, אברכי הכוללים, בחורי הישיבות וצעירי הצאן, הזונחים

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

18-18-20-1800

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

המוקד לבני הישיבות מיסודו של ארגון "אחינו" הישיבה

קשה לך בלימוד?
יש לנו בשורה בשבילך!

בקושי העביר ניגוב קטן לעיניו הדומעות, והוא כבר ישב מול הגמרא; אני פותח דף חדש עם תורתנו הקדושה. החליט בפסקנות ועקשנות יהודית; "זאגט די הייליגע גמרא..."

אין דבר העומד בפני הרצון - יגעת ומצאת תאמין

הרה"ח אהרן כהן

ההזדמנות שלנו!

בפסיעה הראשונה הוא נעצר. רק לפני רגע נשק את המזוזה ונכנס לבית המדרש. אך במשנהו נעצר. הוא לא הצליח להמשיך. קולות הלימוד שהדהדו ברמה, בשילוב מראה הציבור הרותח בלימוד היוו מראה נהדר שלא מעלמא הדין. רגשות ערגה וגעגוע תקפו אותו. הם נהנים מכל רגע, טוב להם בחיים, רחש ליבו בקרבו. עודו אוזר כוח, ממשיך בדרכו פנימה, הבחין בחברותא היושבים זה-מול-זה ושקועים עמוק בתוככי הגמרות הענקיות, מעיינים במילים הקטנות במפרשים. לרגע היה נראה שהם משתקעים בדפי הגמרא ממש, להיות כאחד עם התורה.

ואני? נזעקה בחדרי בטנו הצעקה קורעת הלב בפעם המי יודע. גם אני רוצה ללמוד תורה. רק להם ניתנה התורה?

אך לצערו ידע מכבר את התשובה. הוא לא מהזוכים המאושרים. פעם, לפני שנים, עוד ניסו הוריו שוב ושוב, אולי יצליח בידו. אך לצערם, כל הניסיונות הובילו למסקנה המכאיבה; הוא לא רואה ברכה בלימודו.

בתוככי הבית המדרש הבעלזא המלא עד אפס מקום, רועש וגועש בקולה של תורה. כשלצד קבוצת ה'יושבים' המפורסמת שזכו ליישב ולהגות בתורת השם סמוכים לרבים הגדול בכל שעות היום במשך כל ימי השנה, נראו הפעם גם כאלו העמלים לפרנסתם במשך השנה, שהשכילו להקדים בואם לשהות בצל הקודש להתכונן בהכנה ראויה לקראת קבלת התורה בהתחברות אמתית והרגשת טעמה הערב והענוג של תורתנו הקדושה.

כמי שמלח נזרה על פצעיו הרגיש הוא ברגעים אלו, כל רגע הבחין בעוד לומד או צמד לומדים המתייגעים בהבנה של תורה. ורק אני לא. צווחה וצעקה ליבו. די. החליט בפסקנות. ככה אני לא ממשיך. אני חייב לעשות משהו.

עד היום לא ידוע, האם אחד מהלומדים הבחין בדבר. אך, בעצם, לא משנה. לו, לא היה איכפת מזה כלל. בצעדים איטיים ובלב רושף התקרב לארון הקודש, תחב ראשו לאיטו בין כפלי הפרוכת.

במילים פשוטות עמד וביטא את צערו הנוקב על חוסר מזלו וזכייתו לטעום מטעמה הערב של לימוד תורתנו הקדושה. דיבוריו ותפילותיו הלכו ונמשכו, דמעותיו חלחלו ולחלחו את הפרוכת, אחר הרטיבו במקצת את כפות רגליו, כשאז קלט לראשונה, עד כמה

נפשו אכן עורגת וכוספת בשקיקה להבנה והתקשרות עם התורה הקדושה.

ליבו השתחרר, מלווה בזלף דמעות שלא פסקו, פיו וליבו צועקים ומבקשים בתחינה של בן-יחיד, לאביו הכל-יכול; "אבינו אב הרחמן המרחם, רחם עלינו, ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל, לשמוע, ללמוד וללמד.... והאר עינינו בתורתך..."

לרגע הציץ. עיניו שהזדככו בדמעות היטיבו לראות. ואז, ידע כבר מה הוא יעשה. בקושי העביר ניגוב קטן על עיניו הדומעות, והוא כבר ישב מול הגמרא; אני פותח דף חדש עם תורתנו הקדושה.

החליט בפסקנות ועקשנות יהודית; "זאגט די הייליגע גמרא..." "ראו גם ראו" סיים כ"ק מרן אדמו"ר רבי יהושע מבעלזא ז"ע את הסיפור המלהיב, "כמה גדול כח של התמדת וחשק התורה" בהראותו על ספר שברשותו, שהיהודי הזה זכה והוציא לאור.

כעת זו ההזדמנות!

בימים אלו, לאחר שזכינו לקבל את התורה בחג השבועות, נתאזר בעוז. בשילוב תפילה חמה לאבינו שבשמים שנזכה לחשקת התורה ולהבנה בתורה, נתיישב ונתחיל לעשות, למעשה!

ולוודאי, כשנצל את הימים הגדולים האלו המסוגלים להידבק לתורתנו הקדושה בשילוב תפילות והתחננות לזכות לאהבת התורה ולהבנתה, לוודאי ובלא צל של ספק, בורא השמים ונותן התורה יזכנו לקבל את התורה הקדושה בשתי ידיים; אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד. אמן.

וכך בהחלטה 'מושכלת', ידעו כל עובדי המפעל החדש, חצי מתפוקת הנרות ה'יקרים' אינם מיועדים למכירה בכלל, אלא מאוחסנים תיכף ומיד בתיבות גדולות שמילאו חדר-אחר-חדר...

יהלומים או חלב לנרות

הרב שלום הרשלר

ההתרגשות עלתה לשיא. לרגע היה נראה שהגג של הבקתה הדלה יתרומם מחמת עומס הרגשות שהלך וגבר. כלום פשוט הוא. היום זה יקרה.

היום יחזור אב המשפחה הביתה. לאחר כמה שנים זה קרה. בבוקר הגיע מברק שתמצת במילים ספורות ויקרות את הבשורה המרגשת; "בערב אגיע. מתגעגע. חייקל."

הבית נכנס לסחרור של הכנות מהירות, כיאות לכבוד יום היסטורי כמוהו. מפה חגיגית לצד שתייה קלה ושולחן ערוך ומוכן למעמד קבלת הפנים. מקומות הילדים סוכמו; מי יישב ליד האבא בחלק הראשון ומי בהמשך.

ואז, נשמעה דפיקה על הדלת. הדלת נפתחה. הוא התבגר קמעה, שערותיו הלבניו במקצת. אבל העיקר שזה הוא.

קולות "שלום עליכם" לא הצליחו לבטא את השמחה ששררה בליבות בני המשפחה. שעות וימים שהצטרפו לשבועות והצטברו לחודשים שהסתכמו בשנים מייחלים הם ליום מאושר ומעשר זה.

היה זה לפני שנים. הבקתה הדלה הלכה והתקטנה, הודו להשם. בנים ובנות נוספו למשפחה. כולם שווים לטובה, בריאים ושלמים וגופם דורש את שלהם; לחם וחלב ועוד.

אבי המשפחה ר' חייקל ניסה כל יום מחדש את מזלו. פעם בשוק הסבלים ופעם בחוף הדייגים. אך לצערו הרב, הצלחה ופרנסה לא זכה לראות. החיים הלכו והתמשכו עד שגילה לחרדתו שמציאת הלוואה בת כמה פרוטות לקנות לחם לפי הטף, אף זו לא באה כל כך בקלות. הרי, לא רבים מעוניינים וחפצים שהלוואתם תשתנה מכורח המציאות למתנה...

אותו היום זרחה השמש ונראה שגם מזלו. ידיד קרוב סיפר לו על מקום רחוק, אי שם בקצה השני של העולם. שם, כך שמע ממקורות נאמנים, אין צורך לחפור ולחפש אחר יהלומים, וזאת מהסיבה הפשוטה. מדינה זו מבורכת באוצר טבע שאין כמוהו. רוב אבני הארץ הינן בעצם יהלומים. כשהידיד מצחקק "תחשוב שהילדים שם משחקים באבנים השוות הון".

בתחילה רצה חייקל לסלק את 'ידידו' זה, לאמור; הרחק וסע אתה, והבא גם לי. אך מיד קלט. אין כאן המקום וכעת הזמן למשחקי

כבוד. בסך הכל הידיד הציע לו רעיון שאולי זו הדרך שנקבעה לו מהשמיים כהשתדלות שבו ייצא ממעגל העוני והדחקות... אחר התלבטויות רבות ובירורים שונים, בחום ובפרפורי לב ארזה רעייתו את מערכת בגדיו המצומצמת, הוסיפה מיני מאפה שונים להנעים לפחות את תחילת הדרך. מלווה בברכה חרישית מרב העיירה ובתפילות לוחשות ונרגשות של בני המשפחה, נפרד ממשפחתו לשלום בתקווה שבמהרה יחזור ויתהפך מזלם לעושר ואושר.

אחרי נסיעה בעגלה והמשכו בנסיעות ארוכות ומשעממות ברכבות שונות החוצות מדינות אחר מדינות הגיע לנמל מרכזי שם מצא ספינה שתוביל אותו למקום הנכסף. עם התקרבות האנייה ליבשת המיוחלת, הגיעו חודשים של נסיעה ארוכה ומטלטלת בלב ים לסיומם. חבוט וממוטט מטורח והמאמץ מכל הנסיעות והטלטולים שעברו, היסס ופחד, האם יהיה לו בכלל כח לאסוף היהלומים?!

פתאום הרגיש שהכל נשכח ממנו. מעל סיפון הספינה עמד והסתכל בלא להאמין. חיות חדשה נזרם בכל גופו. מולו נצנצו למרחוק יהלומים אין מספר כחול שעל שפת הים.

רוטט מהתרגשות שלף מצרורו את השקים הגדולים שהכין מראש, מוכן ומזומן למשימת חייו. דחיפה לכאן והשתחלות לשם. תכל'ס הוא היה הראשון שירד מהספינה. ממחר ורץ לעבודתו. שטוח על הרצפה להיטיב לראות. לא מעוניין להיסחב בסתם אבנים. את זה יש מספיק בחצר ביתו. לכאן הגיע לאסוף יהלומים. עוד יהלום ועוד יהלום, אפילו כמה יהלומים גדולים הצליח למצוא. שמח ומאושר היה, פולט ברכות תודה להשם על כל החסד הגדול...

חייקל מבועת כולו לפתוח את תיבות העושר שלו. ריח של חלב מעופש ומצחין הרחיק את כולם. "הכל לים" צווח קולו של רב החובל. "הריח עוד ידבק בספינה לתמיד". בכוחות משותפים נזרקו אחר כבוד התיבות לתוככי הים לאכזבת אלפי הדגים שציפו לארוחה טעימה.

"ראשי כואב" פלט למול מראה בני הבית שעניינם יצאו מחוריהן למראה האב שחזר באותו צרור ישן שליוותה אותו ביציאתו. נבדוק את זה אחר כך. החליטה בעלת הבית, בעודה מציעה לו את מיטתו לנוח מעמל הדרך. בעיניים מושפלות מ'עייפות' נכנס למיטה. ראשו כואב ממחשבות. איך לבשר את הבשורה ה... קולות האושר שנשמעו מבעד לדלת הסגורה. הראו לו שמהו טוב קורה שם. בהמשך כשאזר כח ויצא מהחדר, התוודע לסיפור ה... היא כבר לא עצרה את כוחה לראות ולדעת מה יצא להם ומה הרוויחו מכל השנים המייסרות. התחילה לבדוק בצרור, היכן הטמין את הכסף. לרגע נבהלה, הצרור היה ריק. ואז. קול נקישת אבן נשמע. יהלום נוצץ התגלגל מהשקיק לעבר הרצפה. יפה. צהלה בליבה. בעלה, חכם מחוכם. כך הציל עצמו מכל עיני בישא. שלא יחמדו את ממונם.

רוגשת כולה מיהרה אל עבר ה'צורף' לשמוע בערך את מחיר היהלום. "אין לי לשלם עבור זה" הפטיר בעיניים בורקות מקנאה. "תצטרכו לנסוע לעיר הבירה. שם בבנק המרכזי תוכלו לקבל את שווי האגדי של יהלום יקר זה" סיימה לספר לקול מצהלת בני המשפחה.

"הצלה. הצלה." קולות צועקים נשמעו. האבא המסור נפל מעולף. אך גם אחר שהצליחו לעוררו, לא הפסיק לבכות את גורלו. "אחד". ילל תמרורים "אלפים, מיליונים, השארתי שם. בלי מאמץ מיוחד הייתי מביא איתי שקים של יהלומים. זה מתגולל שם ברחובות כמו אבנים פשוטות", בעודו ממשיך בבכיותיו, "מה סחבתי משם. חלב מעופש" איי... איי... איי... המשיך לילל בבכי, "במקום יהלומים..."

ניזכר ונזכיר לעצמנו בכל עת מצוא; את הזעקה האומללה של חייקל; לא נשכח את מטרת בואנו לעולם הזה! עוד דקת לימוד, עוד שעת לימוד! עוד עשיית רצון השי"ת, עוד התדבקות בתורה ובנותן התורה. נאסוף את המיליונים המתגוללים לפתחנו, ולא נתפתה לעושר רגעי ולא בר קיימא. נאסוף, עוד יהלום, עוד יהלום, ועוד יהלום...

בטנו שקרקרה וגופו ששיווע למנוחה הזכירו לו שעם כל היהלומים מוכרחים לדאוג גם למינימום אוכל ומיקום להניח את גופו המשווע לשינה.

אחר ימים מספר של אסיפת ומילוי שקי יהלומים, כשניגש לברר אצל יודעי דבר, התברר לו שיארך עוד חודשים מספר, עד שתזדמן לכאן ספינה שתוכל להובילו בחזרה לביתו בשלום ובעושר.

ואז באחד הימים או הלילות בהם חיכה וציפה לבוא הספינה הגואלת הבחין והפנים. יהלומים יש כאן בשפע. אך התושבים כאן מתמודדים עם בעיה רצינית. בחלק ניכר של השנה שורר חושך ברוב שעות היממה כך שחייבים הם למצוא תחליף לאור השמש. נו. מה עושים, מדליקים נר.

כאן מצא חייקל את הזדמנות חייו כשהוא ראה מקום להתגדר בו. משום מה, לא הצליחו תושבי המקום לייצר חלב להכנת נרות שימושיים, כשהוא חייקל ידע גם-ידיע.

תוך שבוע-שבועיים ידעו כל תושבי העיירה שאצל חייקל ניתן להשיג נרות טובים המאירים יפה את הבית. יחד עם אור הנרות האירה לו ההצלחה. תחת ידו עבדו שמונה פועלים שעמלו יחד איתו בייצור ה'חלב' להכנת נרות בגדלים שונים.

בהמשך התפשט ייצור החלב והנרות בכמה ערים, כשבד בבד, גם עם שינוי התכנית כשקלט שעדיף להשקיע בייצור נרות ולא באסיפת סתם יהלומים המפוזרים בלא מבקש, לא שכח את סיבת בואו, להביא מכאן טרף לביתו. וכך בהחלטה 'מושכלת', ידעו כל עובדי המפעל החדש, חצי מתפוקת הנרות ה'יקרים' אינם מיועדים למכירה בכלל, אלא מאוחסנים תיכף ומיד בתיבות גדולות שמילאו חדר-אחר-חדר.

יום אחד נשמעה הצפירה. ספינה עגנה בחוף. בירור קצר העלה את הבשורה המשמחת. יעד הספינה הינו מדינת מולדתו. אחרי כמה ימים בהם עמלו הפועלים להטעין את התיבות הגדולות והיקרות על גבי הספינה. יצאה הספינה לדרכה, ה-ב-י-ת-ה.

ברוך הוא וברוך שמו. הרים ידיו ועינו כלפי הבורא, עני ודל הגעתו לכאן, וכעת במלוא נכסים, בתיבות נרות יקרים עד למאוד חוזר אני לבית.

באמצע ההפלגה זה קרה. ריח רע התחיל להתפשט ברחבי הספינה. בסיפון למעלה המצב היה עדיין די נסבל. אך כל ירידה למעמקי הספינה גרמו לכאבי ראש בלתי נסבלים. בירור קצר העלה; המקור לריח הוא התיבות הגדולות והחתומות של חייקל.

אחר בקשות והפצרות מלווים ברמזים מאיימים מהקפיטן ניגש

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-17

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

את הסיפור הבא שמעתי מפי אביו, הוא סיפר לי על אחד שסיפר: אני מכיר את ר' יהודה לייב מתחנת האוטובוס. מדי יום כשהייתי מגיע לתחנה, הייתי פוגש אותו, תמיד כשהיה מגיע הוא היה מחייך אלי ועם הזמן, היה אף מוסיף מדי פעם מילה טובה ומשפט שעושה מצב רוח טוב

נהגו כבוד זה בזה - על מחיה הנפשות מתחנת האוטובוס והיכולת המופלאה שלנו להחיות מתים ולהציל נפשות, בכוחה של מילת עידוד ומחמאה

מאת: יקותיאל יהודה גנזל

"כשראיתי את דמויותיהם של הנספים באסון הנורא שהתרחש בליל הבלהות במירון, כאב ליבי כמו כל יהודי. עברתי על הדמויות ועל השמות. ואז ראיתי אותו. ראיתי את הפנים המחייכות מביטות אלי מתוך העיתון. התוודעתי לראשונה לשמו: יהודה לייב רובין. באותו רגע חשך עלי עולמי. אבל יחיד נפל עלי. אני מרגיש אובדן עמוק. אובדן על האיש שאת זהותו לא הכרתי אבל מחיוכו הלבבי קיבלתי חיים חדשים".

אתם מעריכים מישהו? ספרו לו!

הסיפור הזה מחייב את כולנו:

לעולם לא נוכל לדעת עד היכן מגיע כוחה של מילה טובה! מילה טובה יכולה להציל נפשות. "מחיה מתים במאמרו", אמר הרה"ק ה'בית אברהם' מסלונים ז"ע: "על ידי מילה טובה אפשר להחיות מתים". וכולנו גם מכירים סיפורים מטלטלים על אנשים שהעניקו לחבריהם, או אפילו לסתם אנשים, מילה טובה, ובכך החיו נפשות. כעת, במסגרת 'נהגו כבוד', כמה עוצמה תהיה אם נקבל על עצמנו לדקדק במידה טובה ועילאית זו: להאיר פנים. לחייך ולעודד. לפרגן לזולת דברי שבח והערכה.

איך אמר לי פעם אברך יוקד?

"קיבלתי על עצמי קבלה קטנה. בכל פעם שאני עובר ליד מישהו וחולפת לי בראש מחשבה מחמיאה עליו. אני אומר לו את זה. אם

בל"ג בעומר, עם ישראל ציין ארבעים ושבעה הילולות מטלטלות. הילולא דבר יוחאי. הילולא דרבינו הרמ"א. ועוד ארבעים וחמשה הילולות למ"ה קדושי מירון אשר התעלות בגנזי מרומים בטרגדיה הנוראית שפקדה את העולם בל"ג בעומר דאשתקד, טלטלה שעדיין ממשיכה לטלטל סדרי עולם וגנזי לבבות. אחד מאותם קדושים, הוא האברך המופלג הרב יהודה לייב רובין זצ"ל.

את הסיפור הבא, אודותיו, שמעתי מפי אביו, מיודענו הנכבד, העורך האחראי של העיתון, הרה"ח ר' יום טוב רובין שליט"א. הוא סיפר לי על אחד המנחמים שנכנס אל בית התנחומים והמתין שיתרוקן מאנשים. כשהתרוקן מעט, הוא התיישב וסיפר. "אני מכיר את ר' יהודה לייב מתחנת האוטובוס ועד לפני יומיים לא ידעתי מה שמו. ידעתי רק שהוא מתגורר בבית שמש ולומד בירושלים עיר הקודש". ר' יהודה לייב היה משכים לפנות בוקר ובשעה חמש בבוקר יוצא לירושלים, שם היה מתפלל שחרית בכולל, בהמשיכו לשבת עד השעה חמש בערב ולשקוד על תלמודו מתוך התמדה בלתי רגילה. בשעה חמש היה יוצא שוב עם האוטובוס המוליך לבית שמש. "מדי יום", המשיך המנחם וסיפר, "כשהייתי מגיע לתחנת האוטובוס לשוב מעבודתי בירושלים, הייתי פוגש את ר' יהודה לייב. אני לא הכרתי אותו והוא לא הכיר אותי. אבל תמיד כשהיה מגיע הוא היה מחייך אלי ועם הזמן, כשהכרנו זה את פניו של זה, היה אף מוסיף מדי פעם מילה טובה ומשפט שעושה מצב רוח טוב".

היהודי המשיך וסיפר על תקופות בלתי קלות שהיו לו בעבודה. תקופות בהן הרגיש שהוא נשבר. כבר נמאס לו להמשיך לעבוד ולפרנס את משפחתו, הוא איבד את הצבע בחייו וכמעט נפל לדכדוך הנפש. אלא שמדי יום, בשעה חמש בערב, הוא היה פוגש בו, באברך מאיר העיניים שכלל לא הכיר אותו ולא ידע על המשברים שהוא חווה. האברך הלמדן היה מחייך אליו כהרגלו ואף מוסיף להגיד איזו מילה טובה. הוא הרגיש שטללים של תחיה מורעפים עליו. החיוך הזה, המילים האלה, החיו אותו ממש ונתנו לו כוח להמשיך בחייו ולהמשיך בעבודתו.

אני נכנס לבית-המדרש ורואה בחור צעיר יושב ולומד, גם אם אני לא מכיר אותו, לא אשמור את הערכתי בליבי אלא אשתף אותו בה - ואין ספק שזה יעזור לו לצמוח. וכן על זה הדרך".

אפילו הגוי צריך...

את המאמר הנוכחי אני רוצה לחתום דווקא עם סיפור שסיפרתי כבר לפני למעלה משנה, בטור האמונה שבועיתון היומי. המסר של הסיפור עוצמתי כל-כך (וגרר בשעתו גל תגובות גדול בציבור), ששווה לשנן אותו שוב. מי שסיפר לי את הדברים הוא 'בעל המעשה', הרה"ח ר' ישראל גולדשטיין שליט"א מקרית צאנז, יו"ר ארגון 'אחים לשמחה'. בבית המדרש הגדול בקרית צאנז, מוחזק עובד קבוע, גוי הודי ו'לְנִסִי' שמו. גוי מהודר בתוך קריה חרדית, מגיע לשימוש כללי בשבתות, כמובן. מדי שבוע ישנם יהודים טובים שתרים במהלך השבת אחר לנסי וסוחבים אותו במאור פנים לבתיהם, על מנת שישמש כ'גוי של שבת', לפי דקדוקי ההלכה. בתוך עמו יושב הרב גולדשטיין וגם הוא השתמש פעם ופעמיים בגוי ההודי, כשהוא הקפיד לתור אחריו במהלך השבוע ולשלם לו על מלאכתו, כמנהג יהודים טובים וגויים בעלי כפיים.

באחת השבתות, כשהוא הגיע אליו באחת השבתות והזדקק דחוף לכישרון ה'גוי של שבת' הייחודי שלו. הוא לא הבין מדוע לנסי דנן מסרב להיגרר אחריו בביתו, מהלך רחובות אחרים. הוא ביקש, לנסי התעקש והוא הוכרח לתור אחר 'גוי של שבת' אחר.

"ככלות השבת, פגשתי את האחראי הממונה על הגוי וביקשתי ממנו שישאל אותו למה הוא לא הגיע אליי", מספר הרב גולדשטיין. תשובתו של לנסי דמן הודו, הדהימה אותו: "הוא אמנם משלם לי כל פעם שהוא קורא לי, אבל הוא אף פעם לא אומר לי 'שלום' כשהוא עובר לידי ברחוב!"

ללמדך כוחה של הארת פנים פשוטה:

אם אפילו הגוי, לא חבר ולא ידיד ולא בן קהילה, מרגיש עלבון כמאן-דהו שהוא מכיר אותו עובר לידו ואינו מברכו לשלום. על אחת כמה וכמה עלינו ללמוד לברך לשלום כל חבר וידיד ושכן ובן קהילה ומכר קרוב או רחוק או רחוק מאד, כשעוברים לידו ברחוב.

כל אחד צריך

איש אחד נכנס אל רופא הנפשות והתאונן על עצבות העוטפת אותו

**תשובתו של לנסי דמן
הודו, הדהימה אותו: "הוא
אמנם משלם לי כל פעם
שהוא קורא לי, אבל הוא
אף פעם לא אומר לי 'שלום'
כשהוא עובר לידי ברחוב!"**

ודיכאון המשתלט עליו, השמחה נעדרת מחייו והמרירות עושה בנפשו שמות. מה יעשה וייושע?

רופא הנפש הטיב את משקפיו בקצה אפו, וייעץ עצה:

שמעתי שבכיכר העיר ניצב בדחן אחד שבדיחותיו שנונות ואמירותיו משמחות נפשות. חולי עצבות רבים אני שולח לשם, כולם שומעים את אמרי השפר המבדחות שבפיו וחוזרים כשהם מחייכים ושמים, הוא מצליח להפוך נפש מדוכאת לעליזה.

נאנח הפציינט והגיב:

אני הוא אותו בדחן - - -

אתם יודעים מה הסיפור הזה מלמד אותנו?

הרבה פעמים אנחנו חולפים ליד אדם מוכר ומאיר פנים, אולי אפילו אישיות תורנית מקודשת. אנחנו חושבים עליו מחשבות חיוביות, אבל מונעים את עצמנו מלגשת ולהעניק מילה טובה ומחמאה עדינה. 'הוא בטח לא צריך את זה' - חולפת המחשבה במוחנו. ולא היא, גם משמח הלבבות הגדול ביותר, גם הצדיק הנשגב ביותר - חיתה נפשו ממילה טובה ומשבחת.

(מתוך 'המבשר - תורני' אמור תשפב)

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מיסודו של אגודת איחוי אחינו
הישיבה

אמש ביצע בלייפציג רכישה מוצלחת של כלי קריסטל יקרים, הזמין מוביל - בעל עגלה - מקצועי, והתכוון לשוב לעירו עם סחורתו היקרה, ולהתפרנס ממכירתה בשנה הקרובה. ועתה שבריהם מפוזרים סביביו, והוא במרכזם כמלך בגדוד...

ולעבדו בכל לבבכם - זו תפילה

מזבחו הפנימי, דהיינו להכין את ליבו, כדרך שאמרו חז"ל חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים!
ובנקודה זו אנו מגיעים להבנת החשיבות המרובה אותה העניקו אצל חסידים ללימוד תורה לפני התפילה, מלבד השגחה של שעה לפני התפילה שאמורה להחזיר לידינו את המושכות על המוח והלב, יש בה נקודה עמוקה נוספת!
וכלשונו הקדוש של התניא (פל"ז): עסק התורה נקראת בלשון קריאה, "קורא בתורה", פירוש שעל ידי עסק התורה, קורא להקב"ה לבוא אליו וכו' וזהו שכתוב קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת, ואין אמת אלא תורה!
ונסיים בווארט הידוע ממרן השר שלום מבעלזא זי"ע במגילת אסתר:
"ובבואה לפני המלך אמר עם הספר-ישוב מחשבתו הרעה, שכאשר יהודי בא להתפלל לפני המלך-מלכי המלכים הקב"ה, אזי העצה היא "אמר עם הספר", שילמד תורה קודם התפילה, ואז "ישוב מחשבתו הרעה", שאז יזדכך מכל המחשבות המפריעות, ויוכל להתפלל כראוי, שלימוד התורה לפני התפילה מהווה סגולה לטהרת המחשבה בשעת התפילה".

הרב אהרן רוט

לתפוס שליטה

שרוע על האדמה, באמצעו של יער חשוך, מצא את עצמו מיודעינו הסוחר הנכבד.
במאמץ רב התיישב, וניסה להבין היכן הוא, וכיצד נקלע למצב זה? אט אט החל זכרונו להתעורר, והוא החל נזכר כי אמש ביצע בלייפציג רכישה מוצלחת של כלי קריסטל יקרים, הזמין מוביל - בעל עגלה - מקצועי, והתכוון לשוב לעירו עם סחורתו היקרה, ולהתפרנס ממכירתה בשנה הקרובה.
ועתה שבריהם מפוזרים סביביו, והוא במרכזם כמלך בגדוד...
הלא הזהר הזהרתך לנסוע באחריות מרובה!! זעק הסוחר על בעל העגלה, אחר שהצליח לאתרו בחשכת היער, ומדוע נשאבת אל חבלי השניה בחוסר אחריות???

הפה המשוכלל מכיר את הדרך, התפילה שגורה על פיו. מידי בוקר יוצא יהודי לדרך, וסומך על סוסו שיובילו למחוז חפצו, לעלינו לשבח'...
אם לא נכין את הלב, נמצא את עצמינו באמצע התפילה שרועים על האדמה, ומתלבטים היכן אנחנו? האם ב'אשירה לה' כי גמל', או ב'אשירה לה' כי גאה גאה? ובמקרה הטוב נגלה, כי הגענו ליריד בלייפציג...
מי שאינו מעוניין למצוא עצמו במצב זה, אין בידו אפשרות אחרת, אלא לתת ביד הלב והמוח את הפיקוד על הסוס!
וכך פירש הרבי ר' שמעלקא זי"ע, את מאמר הגמרא - ודישון מזבח הפנימי קודם להטבת חמש נרות.
חמש נרות, הלא הם חמש מוצאות הפה. טרם גישתו של יהודי להיטיב את הנרות, ולשפוך שיח לפני בוראו, עליו לדשן את

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של מוקד הישיבה לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

דמעות חמות זלגו על לחייו, הבכי היה חרישי אך ניכר היה כי בליבו פנימה מתחוללת סערה של ממש. ליבי נכמר. דאגתי לו מאוד. ניגשתי אליו ושאלתי: 'חיים, למה אתה בוכה'? אבל הוא לא ענה לי. רק המשיך לבכות

שערי דמעות לא ננעלו

וכיו"ב הם אשר גרמו לו לסערת הלב ולבכי הבלתי-נשלט. פנית אליו והצעתי את עזרתי בכל תחום שיבקש.

חיים הביט בי בעיניים מצועפות. הוא שאף אוויר מלוא ריאותיו והשיב בקול שבור: "איך אוכל שלא לבכות?! לא די שבקושי אני מבין את הלימוד, עתה לאחר מספר שעות של לימוד אני חוזר על כל מה שלמדתי עכשיו, ואני מגלה כי אינני זוכר כלום. האוכל שלא לבכות!"

נפרדתי ממנו בכאב והתפללתי להשי"ת להצלחתו המהירה בלימוד. הבכי חזר על עצמו מדי ערב, הדמעות החמות הציפו את כאב הלב על חסרון ההבנה וידיעת התורה. השאיפה הטוהרה' והאר עינינו בתורתך' מצאה מסילות מן הלב אל העין, בדמותן של דמעות יקרות אשר את ערכן אין לשער.

לאחר תקופה התרחש הפלא הגדול. התחלנו להספיק במהלך הלימוד 15 שורות גמרא, 20 שורות ועוד. פתאום הגמרא נראתה ברורה ומובנת, אור חדש נשפך על דברי האמוראים והדברים האירו באור יקרות. בהדרגה התעלנו במהלך הלימוד, התקדמנו לפירוש התוס'. בתחילה למדנו את דברי התוס' הקצרים והקלים, ובהמשך את דברי התוס' הקשים יותר להבנה.

כך, במשך תקופה פעלו דמעותיו של הבחור ופתחו לו שערי חכמה, שערי דעת והשכל. הוא עלה ונתעלה בלימוד הגמרא, עם הזמן אף רכש את הרגלי החשיבה הנכונים, בנוסף למד כיצד לסדר את הדברים ולהגישם בצורה בהירה וברורה, עד שברבות הימים הפך למגיד שיעור נערץ, אשר כל השומעו מתענג על מבועי התורה שאין להם סוף, ועל הסדר המופתי של הדברים כמגדל בנוי לתלפיות.

מעשה מפליא על כוחה של דמעה בהשגת התורה מובא בספר 'דרך זו אלך'. מחבר הספר העוסק שנים רבות בקירוב ליבם של ישראל לאביהם שבשמים, מספר את המעשה מכלי ראשון ומהיכרות בלתי אמצעית עם הדמות. הסיפור אמיתי לחלוטין ומחמת חביבותו נביא את הדברים במלואם:

מעשה היה במגיד-שיעור באחת הישיבות המפורסמות שנודע בכוח הסברתו, שיעוריו נמסרו בבהירות מיוחדת ושומעיו היו מרגישים מדי יום את ערבות ומתיקות התורה. אף אני נמנית על שומעי לקחו. השיעור היומי כמו גם ה'חבורה' השבועית של אותו ר"מ היו כמעין בלתי פוסק של חידושים וביאורים בכל מכמני התורה ורזיה.

קשה היה להאמין כי הר"מ הנערץ, בעברו היה רחוק מאוד מכל שיג ושיח הנוגע לדף גמרא, ואף לימוד שורה אחת עלתה לו במאמצים מרובים. כיצד הכל התחיל? את סיפור עלייתו של המגיד-שיעור המיוחד, שמעתי ממי שהיה חברותא שלו בזמן שהגיע לשיבה, וכך סיפר:

ביקשו ממני ללמוד עם בחור חדש שהגיע מדרום אפריקה. הסכמת ללמוד עימו סדר ג'. האמת, היה לי קשה מאוד. היינו יושבים מתחילת הסדר ועד סופו, כשעתיים ומחצה, ובמשך כל הסדר היינו מספיקים בקושי עשר שורות גמרא ורש"י. הוא פשוט לא היה מבין כלום. בקושי דיבר עברית, שפת הגמרא לא הייתה מוכרת לו כלל ועיקר. הרקע ממנו בא כמו גם הסביבה הזרה והחדשה, רק הוסיפו לקשיי הלימוד וההבנה. מיד כשהגיעה השעה 23:00 בה היה מסתיים הסדר, הייתי קם והולך, כבר לא נותר בי כוח להמשיך עמו מגודל המאמץ, ואילו אותו בחור היה נשאר במקומו כמחצית השעה או יותר, על מנת לחזור על מה שלמדנו.

יום אחד לאחר שסיימנו את הלימוד, קמתי לדרכי, התרחקתי קמעה ממקומנו הקבוע והבטתי מרחוק על הבחור. לרגע היה נדמה לי כי הוא חוזר על תלמודו, אך כשהמשכתי להתבונן הבחנתי שאיננו לומד, ייתכן כי אצבעו אמנם מונחת על דברי רש"י אבל הוא אינו לומד. הוא בוכה... דמעות חמות זלגו על לחייו, הבכי היה חרישי אך ניכר היה כי בליבו פנימה מתחוללת סערה של ממש.

דאגתי לשלומו. בצעדים מהירי מיהרתי למקומו ושאלתי: "חיים, קרה משהו? מדוע אתה בוכה?" - הוא לא ענה. הוספתי וביררתי: "ייתכן שסיבת הבכי קשורה אליי?" חיים נענע לי בראשו לאות לא. חשבתי לתומי, אולי הגעגועים לביתו המרוחק, אולי תנאי הישיבה

ספק העני את כפיו בצער, מצמיץ שוב בעיניו שחרדה גדולה נשקפה מהן ואמר: "היום יש לי אשה וחמישה עשר ילדים, ואני צריך להסתובב מהבוקר ועד הלילה לחזר על הפתחים כדי לפרנס אותם. אתם רוצים להציב אותי אחראי על פרנסתה של מדינה שלמה??? מי יודע כמה זמן אצטרך לחזר על הפתחים כדי לפרנס אנשים רבים כל כך!!!"

על תשובה תמידית על 'החטאים הדקים', ועל 'הגדלת ראש' ומעבר למחשבות גבוהות ונעלות יותר

יעקב א. לוסטיגמן

רבינו האור החיים הקדוש אומר בביאורו, בפרשת כי תשא, כי כאשר האדם נכשל בחטא רח"ל, גורם לו הדבר לכפיפת הראש ונמיכות הקומה הרוחנית שלו. ומי שחלילה נכשל וחטא, מוטל עליו בראש ובראשונה להכיר במצבו הנמוך והשפל שנגרם לו בעקבות החטא, ולאחר מכן, ישוב אל הקדוש "ונתנו איש כופר נפשו לה'..." ועל ידי כך יזכה ל"כי תשא את ראש בני ישראל", שירום ראשו ותיזקק קומתו הרוחנית.

כמובן שדברים אלו נוגעים לכל אדם, כי הרי "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", וכאשר הראני הגה"ח רבי נח גולדברג, משפיע בחצה"ק לעלוב, שמובא בשם רבינו החיד"א בספרו 'מדבר קדמות': "מצאתי בכתב יד מכבוד הרב ר' חיים סרגוסי ז"ל בעל הנס, ששמע מהרב הגדול ר' אברהם סכנדר ז"ל, ששמע מפי סופרים, איש מפי איש, מפי הרמב"ם ז"ל. שחסיד אחד אמר לרמב"ם, שאינו רוצה להתוודות ביום הכיפורים כסדר בווידוי המסודר, שהוא יודע שלא חטא באלה, ואין לדבר שקר לפני המלך. השיבו הרמב"ם: "אילו ידעת אתה הנלבב, כמה חמורה עבודת ה' יתעלה, וכמה צריך לעבוד האלוקים, היית בוודאי יודע שאין כל יום שאין אתה עושה כל האמור בווידוי, ועוד נוסף כהנה וכהנה".

כלומר, אם היה האדם יודע עד כמה עצומה ונשגבה היא עבודת ה' יתברך, ועד כמה מגיעה גדולתה שלם כל מצווה בעניינים הדקים שבדקים, הוא היה מבין שבכל תנועה מיותרת הוא עובר על כמה וכמה איסורי תורה.

"מסופר על רבינו הגאון החסיד מווילנא זצוק"ל, שפעם ראה איזה מומר רח"ל, שביקש לאכול, ואמר הגר"א שיינתנו לו לאכול רק אם הוא יברך על המזון. לאחר מכן אמר הגאון לאותו מומר, אתה חושב שבגלל שאתה עובר על החמורות שבחמורות, לא ידונו אותך בשמים על העבירות הקטנות, ועל הנהגות שאינן ראויות, אבל טעות היא בידך!

"אומנם יתחילו עם העבירות החמורות ויענישו אותך כדי לזכך אותך, הסביר הגר"א את דבריו, אבל אחר שתזדכך מהעבירות החמורות, אתה תהיה בדרגה גבוהה יותר, ובדרגה זו, גם המעשים

הפחות חמורים נחשבים לחטא, וכן על זה הדרך, ככל שתזדכך יותר באש הגהינום, כך תהיה בדרגה גבוהה יותר וממילא תקבל עונשים על מעשים חמורים הרבה פחות, עד שלבסוף תיענש אפילו על הנהגות קלות שעשית שלא כראוי".

עם הארץ מתוחכם

"כעין זה גם ראינו שחז"ל הקדושים אומרים היכי דמי חילול ה' אמר רב, כגון אנא, כשאני לוקח בשר ואיני משלם לאלתר, רב יוחנן אמר כגון אנא כשאני הולך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין. הרי ברור שמאדם פשוט לא מצפים לכך, אבל מאנשים גדולים יש תביעה גדולה יותר וככל שהאדם גדול יותר כך דנים אותו על דברים דקים יותר".

הגר"נ גולדברג מוסיף ומספר מעשה שמובא בספר 'שבחי האריז"ל' שפעם הלך באיזה מקום ואמר שכאן מגולגל צדיק שעכשיו דנים אותו בשמים על משהו שלא נחשב לו לחטא עד כה. כי הוא היה צדיק גדול שכיוון כוונות נשגבות בתפילתו, ופעם אחת בעת שאמר "ובא לציון גואל", הוא שקע בכוונות נשגבות מאוד ובאמרו את המילים "למען לא ניגע לריק", היו כל שרעפיו תפוסים בכוונת המילים בעומק נפלא, עד שלרגע אחד הוא הסיח את דעתו מהתפילין שהיו על ראשו, ובאמת לא נחשב לו עניין זה לחטא, אבל עכשיו, מאחר ואתו צדיק הזדכך כל כך ועלה מדרגה לדרגה בגן עדן,

הוא הגיע לדרגה כזאת גבוהה ששם אפילו הסחת הדעת של אותו רגע מהתפילין, מחמת הכוונה העמוקה, נחשבה לו לעניין שדנים אותו עליו בשמים שנים רבות אחר הסתלקותו.
"מעשה אחר מובא בשבחי האריז"ל אודות אדם גדול שדנו אותו בשמים על כך שפעם צעד בשבת בדרך עפר, ודבקו מעט גרגירי אבק בנעליו ויצא עמם מרשות לרשות, ועל אף שמצד ההלכה אין שום איסור בהוצאת גרגירי אבק מרשות לרשות, מחמת גודל עוצם קדושתו ורום מעלתו של הצדיק הזה, נחשב הדבר לנדנד של חטא לפי גודל דרגתו".

ברור אם כן שמצוות תשובה נוהגת בכל אדם ובכל זמן, ואין אדם שיוכל להיפטר ממנה ולומר "צדיק אני ואין בי חטא".
ומשל נאה מובא בספר 'שיחת חולין': מעשה שהיה ביהודי אחד, עם הארץ שלא היה בקי בש"ס ובפוסקים וגם לא בתורה, בנביאים וכתובים, ובהגיע חג שמחת התורה, התמלא אותו יהודי שמחה עצומה והחל לרקוד ולכרכר בכל עוז בהקפות, לכבוד התורה ולכבוד לומדיה, עד שהיה הריקוד שלו לפלא בעיני רואיו.

ניגש אליו אחד מנכבדי הקהל שהיה דיין בבית הדין המקומי, ושאל את אותו עם הארץ, לשמחה מה זו עושה. "הרי אתה עם הארץ גמור, אינך עוסק בתורה, אין לך יד ורגל בהלכה או בתלמוד, ומדוע אתה כל כך שמח בשמחת התורה?"

השיב לו אותו עם הארץ תשובה מחוכמת, ואמר לו: הרי גם ביום הכיפורים אני מתוודה על חטאים שלא חטאתי בהם. כך למשל אני מתוודה על חטא שחטאנו לפניך בכפת שוחד. הלא תוכל לשאול את אותה השאלה, מי לי ולכפת שוחד? הרי איני דיין בבית הדין, דווקא אתה הדיין צריך להתוודות על השוחד שקיבלת במשך השנה, אבל אני עם הארץ, מה לי ולשוחד. אלא מה? אני מתוודה על החטאים שבהם אתה חטאת, ולכן אני גם מרשה לעצמי לשמוח בשמחת התורה שאתה למדת...

להגדיל ראש...

הרבי הקדוש רבי קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד, בעל 'חובת התלמידים' ו'הכשרת האברכים', מביא בקונטרס 'בני מחשבה טובה', משל נפלא בלשון מליצית ומשובבת נפש, אך אנו נביא אותו כאן בסגנון מעט שונה ובתוספת פרטים כיד ה' הטובה עלינו.

וכך הוא מספר: מעשה היה באיש עני שהתחתן והקים בית, אבל פרנסתו היתה דלה, ואך בקושי הצליח להרוויח כמה פרוטות שכמובן לא הספיקו כדי לפרנס את אשתו ובניו הקטנים.

ככל שנקפו השנים כך הלך וגדל מספר הילדים, ויהי היום הגיע אותו אדם שלא נותרה ברירה אלא לחזור על הפתחים, אולי ירחמו עליו הבריות וייתנו לו פרוטות אחדות שיצטרפו יחד לחשבון גדול ויספיקו לו לפרנס את בני ביתו.

כך עשה האיד במשך שנים, היה משכים קום ויוצא לחזור על הפתחים, וכשהשיג די פרנסת יומו היה שב לביתו, קונה מעט מצרכים ומאכיל את ילדיו.

כשנולדו ילדים נוספים, הפכה המלאכה קשה ומפרכת. הוא היה

זקוק להסתובב שעות רבות יותר ולכתת את רגליו למרחקים גדולים יותר כדי לפרנס אשה וחמישה עשר ילדים.

ויהי היום, והנה הגיע אותו אדם למדינה שבה היה אבל כבד. כולם היו לבושים בגדים שחורים, ואף דגלים שחורים הונפו במרפסות הבתים. אסון כבד ניחת על הממלכה, המלך האהוב והנערץ מת, ובן אין לו.

ניסו אנשי המדינה להסכים ביניהם מי ימונה למלך, ולא הצליחו להגיע אל העמק השווה, וכשראו שהנה בא אורח ממרחקים, אדם שאינו קשור עם אף משפחה ואינו נוטה לשום צד מהצדדים הפוליטיים בממלכה, חשבו למנות אותו למלך.

פנו אל אותו הלך עני שבגדיו מרופטים ופניו כחושות, ושאלו אותו: "אולי תרצה להיות המלך של המדינה הזאת? נכבד אותך כבוד גדול וניתן לך כל מה שנותנים למלך!".

מצמץ העני בעיניו, חרש את מצחו בקמטים של מחשבה עמוקה ושאל: "מלך??? מה זה אומר? מה תפקידו של המלך, מה אני אמור לעשות עם התפקיד הזה".

הסבירו לו שהמלך ממונה על כל בני הממלכה. עליו לדאוג להם ולטפל בבעיות השונות שמפריעות לצמיחתה של הממלכה. הוא המכריע בהכרעות החשובות, הוא הקובע את החוקים והכללים, עליו מוטל עול הדאגה והאזרחים מחויבים לציית לו בציות מוחלט.

ספק העני את כפיו בצער, מצמץ שוב בעיניו שחרדה גדולה נשקפה מהן ואמר: "היום יש לי אשה וחמישה עשר ילדים, ואני צריך להסתובב מהבוקר ועד הלילה לחזר על הפתחים כדי לפרנס אותם. אתם רוצים להציב אותי אחראי על פרנסתה של מדינה שלמה??? מי יודע כמה זמן אצטרך לחזר על הפתחים כדי לפרנס אנשים רבים כל כך!!!".

נשא העני את רגליו הגרומות, ומיהר להימלט מהמלוכה כאילו היתה חיה רעה הרודפת אחריו לטורפו חיים.

המשל ברור, אבל הנמשל, כך אומר הרבי מפיאסעצנא שמדבר על אנשים שחיים את העולם הזה כפשוטו, ואינם מתבוננים בעומק המונח במצוות ובלמוד התורה.

כשאנו לומדים הלכה, יש לנו אפשרות ללמוד אותה ב'מושגים של קבצן', אפשר ללמוד שהתורה מצווה עלינו להניח תפילין, מניחים תפילין ובזה משלימים את קיום רצון הבורא.

ואפשר לחוש ב'מושגים של מלך', אם התורה מצווה עלינו להניח את הקוביות הללו על הראש ועל הזרוע, כנראה שיש בהן משהו מאוד מיוחד. הקב"ה מלכו של עולם, הרי אינו זקוק לפעולה הגשמית הפשוטה הזאת, הוא רוצה את הלב שלנו, את הרגש שלנו, אפשר להתייחס לזה בצורה הרבה יותר גבוהה ונעלה.

ולוואי ונזכה למה שאומר הרבי הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, בספרו 'נועם אלימלך', שמבאר ש"כי תשא את ראש בני ישראל", פירוש שמשו רבינו צריך לישא את לבם של ישראל למעלה לראש, כלומר לעולמות העליונים, למען יכנסו בלבם אהבה ויראה וקדושה עילאה.

האסט א פראבלעם? לאמיר רעדן אויף דעם

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388